№ 165 (747)
Серада, 8 верасня 1999 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 20000 руб., па падпісцы — 11000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Народная Воля





Зварот

да народа Беларусі, усіх беларусаў свету, парламентаў і ўрадаў дэмакратычных краін

20 ліпеня 1999 года скончыўся тэрмін паўнамоцтваў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Лукашэнкі, нелегітымнымі сталі і ўсе прызначаныя ім структуры.

З гэтай нагоды, згодна са 105-м артыкулам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, да прынясення прысягі новаабраным прэзідэнтам паўнамоцтвы прэзідэнта Рэспублікі Беларусь перайшлі да старшыні Вярхоўнага Савета Сямёна Шарэцкага, а абавязкі старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь — да першага намесніка старшыні Вярхоўнага Савета Віктара Ганчара. У бліжэйшыя дні павінен быць сфарміраваны і новы ўрад. Згодна з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, павінны адбыцца выбары прэзідэнта.

Але А.Лукашэнка і створаны ім рэжым, выкарыстоўваючы антыканстытуцыйныя метады, працягваюць утрымліваць уладу. Больш за тое, яны і далей праддпрымаюць свае намаганні па аб'яднанні Беларусі з Расіяй у адну дзяржаву, прэзідэнтам якой марыць стаць А.Лукашэнка. На жаль, ва ўсім гэтым іх падтрымліваюць шматлікія расійскія палітыкі, якія таксама жадаюць аднаўлення імперыі.

Мы звяртаемся да народа Рэспублікі Беларусь і ўсіх беларусаў свету з заклікам спрыяць станаўленню ў Беларусі канстытуцыйнай улады, усталяванню незалежнай дэмакратычнай прававой дзяржавы.

Мы звяртаемся да парламентаў і ўрадаў дэмакратычных дзяржаў з заклікам не прызнаваць узурпатара і створаныя ім у Беларусі антыканстытуцыйныя структуры, спрыяць імкненню беларускага народа да незалежнасці, падтрымаць права беларусаў вызначаць свой лёс праз дэмакратычна абраную ўладу.

На здымку: *пасля падпісання Звароту (злева — направа): Радзім Гарэцкі, Івонка Сурвілла, Станіслаў Шушкевіч, Сямён Шарэцкі (Мячэслаў Грыб у гэты дзень знаходзіўся ў Швецыі і падпісаў Зварот пазней).*

Івонка СУРВІЛЛА, старшыня Рады Беларускай Народнай Рэспублікі;
Станіслаў ШУШКЕВІЧ, першы старшыня Вярхоўнага Савета незалежнай Рэспублікі Беларусь;
Мячэслаў ГРЫБ, старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, падпісант Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;
Радзім ГАРЭЦКІ, Прэзідэнт Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

Прафсаюзы

Мы не можам маўчаць

Каардынацыйны савет, створаны ў Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай (ФПБ) па падрыхтоўцы і правядзенні акцыі пратэсту працоўных 30 верасня, зацвердзіў праект рэзалюцыі, якую плануецца прыняць на маючым адбыцца мітынгу. "Мы не павінны маўчаць, калі не выконваюцца генеральнае, галіновыя і мясцовыя пагадненні, калектыўныя дамовы, калі зарплата становіцца не больш чым мізэрнай дапамогай па беднасці, — гаворыцца ў праекце рэзалюцыі.

Праект дакумента змяшчае наступныя патрабаванні да кіраўніцтва краіны: спыніць рост цэн і інфляцыю, адмяніць акты заканадаўства, якія абмяжоўваюць развіццё вытворчасці і зніжаюць узровень жыцця насельніцтва; неадкладна перагледзець памер зарплаты, пенсій, стыпендый і дапамог, забяспечыць іх рэальны рост і своечасовую выплату; заканадаўча замацаваць за зарплатай статус першачарговага плацяжу; забяспечыць індэксацыю даходаў на ўзроўні не ніжэй бюджэту пражытачнага мінімума; адмяніць дэкрэт аб дадатковых захадах па ўмацаванні працоўнай дысцыпліны, бо ён пагаршае прававое становішча работнікаў; рэгулярна прадастаўляць прафсаюзам магчымасць выступаць на тэлебачанні і радыё, у іншых СМІ.

Ірына ЛЕЎШЫНА, БелаПАН.

Крымінал

Вялікая колькасць зброі знойдзена ў кватэры...

Цэлы арсенал зброі знойдзены супрацоўнікамі Брэсцкага абласнога ўпраўлення па арганізаванай злачыннасці і карупцыі ў кватэры 41-гадовага кіроўцы адной з брэсцкіх філіяў "Беларусбанка".

Вобыск у кватэры, дзе жыве кіроўца, перавысіў нават самыя смелыя меркаванні: у тайніках былі знойдзеныя пісталеты "МАЗ-35", "Вальтэр" часоў другой сусветнай вайны з магазінам і патронамі, "Пратэктар" з патронам у ствале, самаробны наган і яшчэ адзін пісталет імпартанай вытворчасці ў разабраным выглядзе. Аператыўнікі канфіскавалі ў В. вялікую колькасць дэталяў да розных пісталетаў і эскізы зброі, а таксама дэтанатар з выбуховай прыладай. Гаспадар гэтага арсеналу заявіў, што ён калекцыяніруе зброю выключна "ў мірных мэтах". Брэстчанін арыштаваны, супраць яго ўзбуджана крымінальная справа, вядзецца следства.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Сегодня в Минск прибывает из России очередной глава правительства Владимир Путин. Не сыграет ли он роль, которую когда-то сыграли Черномырдин и Строев?



Появление на Беларуси российских премьеров означает, что братья-славяне в очередной раз протягивают руку помощи Лукашенко. Черномырдин, Кириенко, Степашин, Путин... — скоро уже и пальцев на руке не хватит, столько их перебывало в Минске, начиная с 1996 года. Стоит только оппозиции хоть чуть-чуть раскачать кресло под уже не всенародноизбранным Александром, как "старшие братья" тут как тут.

Вот и сегодня вынужден идти на переговоры с оппозицией: ведь в Совет Европы без демократических выборов и близко не подпускают. От всех ворот — поворот. И ко всему — неутешительные сводки с полей.

Официально Владимир Путин приезжает для участия в заседании Исполнительного комитета Союза Беларуси и России. Но прибытие главы российского правительства будет с помпой обставлено президентскими средствами массовой информации как братание российского посланца с А.Лукашенко. Неофициально же, за закрытыми дверями, судя по всему, будут в очередной раз искать пути выхода из конституционного кризиса, в который завел нашу страну Лукашенко. И конечно же не без помощи "старших братьев". Вспомним хотя бы приезд Черномырдина и Строева.

Валерий АЛЕКСЕЕВ.

Дзве прэм'еры тэатра оперы

Адкрыццё 67-га тэатральнага сезона ў Нацыянальным акадэмічным тэатры оперы Рэспублікі Беларусь адзначана адразу дзвюма прэм'ерамі. Прэм'ерным спектаклем оперы Джузепэ Вердзі "Набука" трупа завяршыла мінулы сезон, але тады гэта было канцэртнае выкананне. Цяпер, як і на нядаўніх гастролях у Германіі, быў паказаны сцэнічны спектакль. У касцюмах, фактычна без дэкарацый, але з выкарыстаннем цудоўнага святла выканаўцы стварылі асаблівую атмасферу. Галоўныя партыі яскрава і выразна выканалі народны артыст Юрый Бастрыкоў, Тамара Глаголева, заслужаны артыст, лаўрэат усесаюзных і міжнародных конкурсаў Алег Мельнікаў, народны артыст Расіі Эдуард Пелагейчанка. Паўнапраўнай дзеючай асобай спектакля з'явіўся хор пад кіраўніцтвам галоўнага хармайстра — заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі Ніны Ламановіч, якім дырыжыраваў Вячаслаў Чарнуха.

З вялікім поспехам прайшоў другі прэм'ерны спектакль — адна з лепшых опер Гаэтана Даніцэці "Лючыя дзі Ламермур". У партыі Лючыі выступіла Вікторыя Курбацкая, якая ў гэты вечар была ў лепшай форме. Да пары ёй былі ў гэты вечар лаўрэат міжнародных конкурсаў Сяргей Драбышэўскі, заслужаны артыст Беларусі, лаўрэат міжнародных конкурсаў Уладзімір Пятроў, Эдуард Пелагейчанка і Алег Мельнікаў. Хорам у гэтым спектаклі кіраваў галоўны дырыжор тэатра Аляксандр Анісімаў.

Вера КРОЗ.

Афіцыйна

А.Лукашэнка назначыў новых паслоў у Швецыі, Малдове і ФРГ

Аляксандр Лукашэнка 3 верасня назначыў сваімі ўказамі надзвычайнымі і паўнамоцнымі пасламі Рэспублікі Беларусь: у Каралеўстве Швецыя — Алега Ермаловіча; у Рэспубліцы Малдова — Васіля Саковіча; у Федэратыўнай Рэспубліцы Германія — Уладзіміра Скварцова.

Алег Вячаслававіч ЕРМАЛОВІЧ нарадзіўся ў 1955 годзе. Кандыдат гістарычных навук. Валодае англійскай і французскай мовамі. З 1993 па 1996 год — дарадчык па гандлёва-эканамічных пытаннях беларускага пасольства ў Швейцарскай Канфедэрацыі. З 1996 па 1999 год — начальнік упраўлення Міністэрства замежных спраў Беларусі (з 1999 года — Упраўлення агульнаеўрапейскага супрацоўніцтва).

Васіль Аўдзеевіч САКОВІЧ нарадзіўся ў 1949 годзе. Працаваў загадчыкам аддзела будаўніцтва, сакратаром Віцебскага абкама КПБ. З 1992 па 1996 год — старшыня Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь. З 1996 года — член Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Уладзімір Мікалаевіч СКВАРЦОЎ нарадзіўся ў 1954 годзе. Скончыў Мінскі дзяржаўны педагагічны інстытут замежных моў, БДУ. Валодае нямецкай і англійскай мовамі. З 1992 па 1995 год працаваў на розных пасадах у цэнтральным апараце МЗС Беларусі. З 1995 па 1998 год — дарадчык Пасольства Рэспублікі Беларусь у ФРГ, потым — Часовы Паверанны ў справах Рэспублікі Беларусь у ФРГ. Са жніўня 1998 года да цяперашняга прызначэння — кіраўнік прэс-службы прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Максім ЦІТОЎ.

Які гістарычны шанц рыхтуюць Беларусі расійскія візіцёры?

8 верасня 1514 года... Дата, якая назаўжды ўвайшла ў гісторыю Беларусі як Дзень вайсковай славы. Менавіта ў гэты дзень пад Оршай, на рацэ Крапіўна, войскі Вялікага княства Літоўскага пад началам Канстанціна Астрожскага ўшчэнт разбілі войскі Маскоўскага княства, якія ўварваліся на тэрыторыю Беларусі і па колькасці перавышалі ў некалькі разоў вялікакняжацкія войскі. Гэта была сапраўды гістарычная перамога, якая паказала гатоўнасць і ўменне нашых продкаў пастаяць за сваю незалежнасць, узвысіла аўтарытэт Вялікага княства Літоўскага ў Еўропе.

З таго дня прайшлі стагоддзі... Зусім іншым стаў свет. З мапы зніклі створаныя ў сярэднявеччы і больш познія часы імперыі. Распаўся і Савецкі Саюз як спадкаемца Расійскай імперыі, да якой у выніку падзелу Рэчы Паспалітай (1772, 1792, 1795 гг.) гвалтоўна была далучана і Беларусь. У Еўропе склалася новая супольнасць дзяржаў — Еўрасаюз, мэтай якога — ствараць умовы для ўзаемавыгаднай інтэграцыі эканомік, шырокага абмену дасягненнямі навукі і культуры, свабоднага перамяшчэння людзей па яго тэрыторыі. І ўсё гэта робіцца пры захаванні дзяржаўнага суверэнітэту ўваходзячых у саюз краін. Таму сёння ўсе дэмакратычныя краіны Еўропы мараць аб тым, каб стаць сябрамі названага саюза.

І цяжка ўявіць, што ў гэты час яшчэ ёсць палітыкі, якія ў падыходах да інтэграцыі краін засталіся на ўзроўні сярэднявечча. Для іх па-ранейшаму галоўным з'яўляецца аб'яднанне краін у адну дзяржаву, што, як паказала сусветная практыка, вядзе да грэбавання інтарэсамі малых народаў. Тытульная нацыя, мова і культура якой у такой дзяржаве з'яўляюцца дамінуючай, пачынае падаўляць правы і свабоды іншых народаў. Таму вельмі незразумелым з'яўляецца гістарычны шанц для беларускага народа, які яму пачаў прапаноўваць новы памагаты Лукашэнкі па аб'яднанні Беларусі і Расіі — Уладзімір Пуцін. Дарэчы, свой прыезд у нашу краіну новы кіраўнік урада Расійскай Федэрацыі прымеркаваў менавіта да 8 верасня, як бы падкрэсліўшы тым самым, што ён прапануе беларускаму народу ўсё той жа гістарычны шанц, які прапаноўвалі беларусам і ў 1514 годзе, імкнучыся далучыць беларускія землі да Маскоўскага княства.

У.Пуцін будзе весці перамовы аб аб'яднанні Беларусі і Расіі з чалавекам, у якога няма на гэта ніякіх юрыдычных правоў. Тэрмін прэзідэнцкіх паўнамоцтваў А.Лукашэнкі скончыўся 20 ліпеня 1999 года, але дзеля дасягнення сваіх шавіністычных амбіцый высокі расійскі чыноўнік на гэта гатовы закрыць вочы. Не здзіўляла ж ягоных папярэднікаў, калі яны з дапамогай сілы ў Чэчні правялі штучныя "выбары" і займелі свайго "прэзідэнта", закрыўшы пры гэтым вочы на тое, што чэчэнскі народ працягваў змаганне за незалежнасць сваёй краіны. Выходзіць, і У.Пуціна не здзіўляе той факт, што так званы рэферэндум 1996 года ў Беларусі праводзіўся пры дапамозе бронетранспарцёраў, аўтаматчыкаў, якія блакавалі будынак Цэнтрвыбаркама, і іншых недазволеных прыёмаў. Дэмакратычны свет не прызнае легітымнымі такія метады і атрыманыя пры іх дапамозе вынікі галасавання, а многія расійскія палітыкі, патрабуючы правядзення ў сваёй краіне "честных и справедливых выборов", лічаць насілле над народам, якое адбылося ў лістападзе 1996 года ў Беларусі, рэферэндумам. Такі падыход да метадаў правядзення выбараў у Чэчні і рэферэндуму ў Беларусі шмат чаго гаворыць аб той гістарычнай перспектыве, якая чакае, у дадзеным выпадку, беларускі народ, калі, не дай Бог, будуць здзейснены цемрашальныя планы А.Лукашэнкі і яго расійскіхаднадумцаў.

Але ў Беларусі сапраўды сёння ёсць гістарычны шанц. Шанц — не ўвайсці ў склад Расіі ў якасці "Северо-Западного края" (гэты шанц беларускі народ ужо зведаў), а застацца незалежнай краінай. Ды і наогул, куды ісці? З кім аб'ядноўвацца? З той краінай, якая сёння сама распадаецца, дзе беспераппынна ідзе вайна і льецца кроў?

Беларусь павінна вярнуцца на дэмакратычны шлях развіцця і стаць паўнапраўным сябрам еўрапейскай сям'і дзяржаў. Для гэтага толькі трэба ўсвядоміць беларусам даброты такога гістарычнага шанца, які для многіх еўрапейскіх краін стаў ужо рэальнасцю.

Сямён ШАРЭЦКІ, старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Памяць

Анатоль ГРЫЦКЕВІЧ

Гэта — дзень вайсковай нашай Славы

Штогод патрыятычная грамадскасць Беларусі адзначае 8 верасня як Дзень беларускай вайсковай славы. Святкаванне яго пачалося сем гадоў таму, 8 верасня 1992 года, калі Беларускае згуртаванне вайскоўцаў і Беларускі народны фронт правялі мітынг, удзельнікі якога прынялі вайсковую прысягу на вернасць Рэспубліцы Беларусь.

Беларускае згуртаванне вайскоўцаў (БЗВ) было заснавана беларускімі афіцэрамі-патрыётамі 19—20 жніўня 1991 г., падчас жнівеньскага путчу ГКЧП у Маскве і падтрымкі путчу камуністычнай наменклатурай у Беларусі. Тады старшыня БЗВ падпалкоўнік Мікола Статкевіч на мітынгу ў Мінску перад Домам урада папярэдзіў путчыстаў і іх прыхільнікаў, што беларускія вайскоўцы будуць змагацца за дэмакратыю, незалежнасць і суверэнітэт Беларусі.

БЗВ прымала ўдзел у распрацоўцы дакументаў па фарміраванні ўзброеных сіл Беларусі і правядзенні вайсковай рэформы. Кансерватыўныя сілы, што стаялі на чале нашай краіны, дамагліся спынення дзейнасці БЗВ у лютым 1994 г. Сябры БЗВ былі звольнены са службы ў арміі. У сакавіку 1995 г. быў створаны Патрыятычны рух БЗВ запасу, асоб у адстаўцы і іншых грамадзян. Яго ўзначаліў палкоўнік запасу Алесь Станкевіч.

...8 верасня 1992 г. на плошчы Незалежнасці сабраліся сотні афіцэраў, афіцэраў запасу і ў адстаўцы, палітычных дзеячаў, сяброў БНФ і БСДГ, прыхільнікаў незалежнага шляху нашай краіны. Атмасфера была ўзнёслай. Аркестр выконваў вайсковыя маршы і нацыянальныя музычныя творы. На ўрачыстым мітынгу выступоўцы нагадалі пра славутую Аршанскую бітву 8 верасня 1514 года, калі беларускае 30-тысячнае войска пад камандаваннем гетмана Канстанціна Іванавіча Астрожскага поўнасцю разграміла 80-тысячнае коннае войска маскоўскіх баяраў і дваранаў, палова з якіх загінула на полі бою і падчас уцёкаў, а пяць тысяч, у тым ліку галоўныя ваяводы Іван Чаляднін і князь Міхаіл Булгакаў-Галіца, трапілі ў палон. Аршанская перамога ўвайшла ў гісторыю Беларусі як слаўная перамога беларускай зброі. Яна выратавала Беларусь ад уварвання захопнікаў і замацавала ўсходнюю мяжу Беларусі на стагоддзі.

Настаў урачысты момант прыняцця прысягі. Людзі хутка становяцца ў шыхты. Над плошчай раздаецца каманда падпалкоўніка Міколы Статкевіча: "Зважай!". Зачытваецца тэкст прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь на беларускай мове. Стоячы на калене, афіцэры і былыя афіцэры прымаюць воінскую прысягу, паўтараючы яе словы. Побач са мной прысягу прымаюць Васіль Быкаў, Зянон Пазьняк, Артур Вольскі. Пасля ўсе, хто прыняў прысягу, ставяць свае подпісы пад яе тэкстам. Гучыць музыка. Усе ва ўзнёслым настроі. Дарэчы, гэтую ж самую прысягу праз некалькі месяцаў прынялі афіцэры і салдаты Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь.

З таго часу штогод 8 верасня святкуецца Дзень беларускай вайсковай славы.

...Яшчэ ў 1994 г. газеты выходзілі з загалоўкамі "Славай продкаў ганарымся". 8 верасня 1994 г., у гонар 480-й гадавіны Аршанскай бітвы, Беларускі народны фронт падрыхтаваў гэтае свята асабліва ўрачыста. Быў выезд некалькіх дзесяткаў чалавек на поле Аршанскай бітвы. Праваслаўны і каталіцкі святары асвяцілі памятны камень на месцы, дзе амаль пяць стагоддзяў таму стаяла беларуская пяхота і гарматы.

Асабліва ўрачыста прайшло свята ў Мінску на плошчы ля Опернага тэатра. У шэсці ад парка імя Янкі Купалы да плошчы, дзе святкавалі, удзельнічалі вершнікі ў касцюмах XVI ст., ішла пяхота з дзідамі і мячамі, у кальчугах (тэатральных). Шэсце і мітынг былі дазволеныя гарадскім выканкамам. Але, парушаючы ўказ прэзідыума Вярхоўнага Савета (1988 г.), за два дні да святкавання гарвыканкам нечакана забраў свой дазвол назад (між тым, паводле ўказа, было магчыма адмяніць рашэнне за 5 дзён).

Потым стала вядома — толькі што абраны прэзідэнтам А.Лукашэнка загадаў забараніць шэсце і мітынг: "Они хотят поссорить меня с Москвой!" Новаабраны прэзідэнт ужо тады пачаў не лічыцца з заканадаўствам, але выканаўцы яшчэ да гэтага не адразу прызвычаіліся. Зразумела, што ў аргкамітэта, які я тады ўзначальваў, не было магчымасці папярэдзіць усіх людзей. Таму было вырашана дзейнічаць паводле закона, г.зн. праводзіць шэсце і мітынг. Замест шасці, як было заяўлена, прыйшло пятнаццаць тысяч чалавек. Міліцыя спрабавала спыніць тыя некалькі тысяч, што сабраліся ў парку Янкі Купалы, ля выхаду з парка. Але дэпутаты Вярхоўнага Савета на чале з З.Пазьняком змаглі перапканаць падпалкоўніка міліцыі, што ўсё ідзе згодна з нормамі заканадаўства, і той адвёў свае сілы на сярэдзіну вуліцы Янкі Купалы. Ля маста над Свіслаччу шэсце "віталі" чалавек дзесяць рускіх фашыстаў. Яны ўскінулі рукі ў фашысцкай манеры і скандзіравалі: "Единая и неделимая Россия". На іх не звярталі ўвагі.

Перад мітынгам прайшоў парад старадаўняй конніцы і пяхоты, а потым быў паядынак двух воінаў. Пасля кароткага мітынгу дацямна (згодна з заяўкай) мастацкія калектывы і рок-гурты выступалі з багатай музычнай праграмай.

...Праз некалькі дзён старшыню аргкамітэта запрасілі ў міліцыю і прад'явілі абвінавачанне ў арганізацыі беспарадкаў (хаця неафіцыйна маёр, які вёў справу, сказаў мне, што ў нас усё было "па закону", але яны маюць загад). Потым справа была перададзена ў суд. Але пакольні я звярнуўся па дапамогу да адваката, то справа зацягнулася.

Паводле тагачаснага грамадзянскага кодэкса, справа спынялася, калі праходзіла два месяцы ад дня яе ўзбуджэння. Двойчы я прыходзіў на суд, двойчы збіраліся людзі. Урэшце справа была закрыта. Праўда, з-за гэтых мітрэнгаў я прапусціў дзве міжнародныя канферэнцыі: у Кішынёве — па хрысціянстве і ў Будапешце — па палітычным развіцці краін Паўднёва-Усходняй Еўропы.

Ужо тады можна было прадбачыць, чаго чакаць ад такога рэжыму. Але, нягледзячы на розныя абмежаванні, Беларускі народны фронт ладзіць штогод урачыстае шэсце. І ў гэтым годзе 8 верасня будзе святкавацца Дзень беларускай вайсковай славы. Ён пройдзе пад знакам барацьбы за дэмакратыю, супраць дыктатуры, за незалежнасць і суверэнітэт Рэспублікі Беларусь.

На здымку: *плошча Незалежнасці ў Мінску 8 верасня 1992 года. Прафесар Анатоль ГРЫЦКЕВІЧ, народны пісьменнік Васіль БЫКАЎ і фотакарэспандэнт Анатоль Каляда пасля ўрачыстага прыняцця прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь.*

Фота Ул. КАРМІЛКІНА.

Прадстаўнікам БСДП (НГ) не дазволілі правесці 8 верасня пікет

Гомельскі гарвыканкам пакінуў без разгляду заяўку гарадской арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная грамада) на правядзенне пікету з нагоды Дня беларускай вайсковай славы, які будзе адзначацца 8 верасня. Сацыял-дэмакраты прасілі дазволіць ім правесці пікет на пляцоўцы каля гарадскога цырка, які месціцца на цэнтральнай вуліцы Гомеля — Савецкай. У планах пікетчыкаў было — нагадаць гамяльчанам пра слаўную перамогу іх продкаў пад Оршай у 1514 годзе і пра неабходнасць з павагай ставіцца да роднай беларускай мовы. Аднак Гомельскі гарвыканкам адмовіў у гэтай просьбе, спаслаўшыся на тое, што БСДП (НГ) не прадставіла дакументы, якія пацвярджаюць праходжанне партыяй перарэгістрацыі.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

К партийным лидерам, будущим кандидатам в депутаты Государственной думы, кандидатам в президенты Российской Федерации

Уважаемые россияне!

Мы, представители демократической оппозиции Беларуси, обращаемся к вам в сложный и ответственный период в жизни наших народов. В России развертываются парламентская и президентская избирательные кампании, Беларусь находится в ожидании подобных событий. Одновременно готовится некое новое "объединение" двух стран.

Тема российско-белорусских отношений уже несколько лет усиленно эксплуатируется в политических баталиях. В России многие политики периодически разыгрывают "белорусскую карту". В Беларуси день и ночь мусолятся вопросы "интеграции, единения, союза, союзного государства" и т.д. Истинная цель этих спекулятивных действий может толковаться только как болезненное желание властителей двух стран расширить и продлить свою власть, всемерно декларируя мнимые выгоды и преимущества объединения, подыгрывая ностальгирующей части населения двух стран о распаде СССР.

Не обращать серьезного внимания на эти политические игры политиков нельзя — дело касается судеб народов двух государств, заслуживающих лучшей доли.

Российские и белорусские политологи, экономисты, юристы детально изучили вопрос о возможном единении двух стран, нашли в нем не только плюсы, но и большие минусы. Некоторые из аргументов мы считаем особо важными и хотели бы обратить на них особое внимание.

Для России присоединение Беларуси с сохранением ее широкой автономии обернется неисчерпаемым центробежным потенциалом, который приведет к дезинтеграции, превращению федерации в конфедерацию и к дальнейшему расчленению и распаду великой страны.

Объединение двух разных экономических систем приведет к резкому спаду экономики двух государств. На международной арене поглощение Беларуси будет воспринято как проявление имперских устремлений и приведет к полной изоляции России, распаду СНГ.

Для Беларуси присоединение к России означало бы наступление нового этапа борьбы за свободу и национальную независимость (в том числе и путем содействия распаду многонациональной России). Отношения между белорусскими и русскими народами были бы окончательно испорчены. К тому же все договоры, подписанные нелегитимным президентом после смены власти в Беларуси, будут обязательно подвержены ревизии.

Неубедительны для нас и аргументы, будто бы объединение России и Беларуси обеспечит безопасность. История свидетельствует об обратном. Если война между Востоком и Западом начиналась на территории Беларуси, то чьи-то войска проходили вглубь России и доходили даже до Москвы. В лучшем случае, Беларусь смягчала удар, но не могла обезопасить Россию с запада. Россия также ни разу не смогла уберечь народ Беларуси от бед и войн. Наоборот, во всех больших войнах между Востоком и Западом именно территория Беларуси испепелялась, ее народ проливал больше всего крови. От четверти до половины населения теряла Беларусь во время войн царя Алексея Михайловича с Речью Посполитой, Петра I со шведами, похода Наполеона на Россию, первой и второй мировых войн.

Сегодня, согласно современной стратегии, случись военный конфликт России с Западом, участие в нем Беларуси только бы увеличило за ее счет количество жертв и разрушений, но на исход конфликта существенно бы не повлияло.

Опыт истории, нынешнее геополитическое положение Беларуси вынуждают нас искать действенные и надежные пути обеспечения национальных интересов. Безусловно, мы их ищем, прежде всего в формировании отношений с великим соседом — Россией.

(Окончание на 3-й стр.)

Надвор'е

8—9 верасня па краіне захаваецца пераменная воблачнасць, без ападкаў, толькі па поўдні рэспублікі — кароткачасовыя дажджы. Вецер усходні і паўночна-ўсходні 4—9 м/с. Тэмпература паветра ўначы — +6...+11, удзень — +20...+25.

Пр. Наталлі, Сцяпана.
К. Нараджэнне Прачыстае Дзевы Марыі, Радаслава.

75 гадоў з дня нараджэння (1924) В.Ф.Чыгіра, беларускага прававеда.

ВЕРАСЕНЬ

8

'99 СЕРАДА

Усход 6.30
Захад 19.43
Даўж. дня 13.13

Маладзік
10 верасня
Усход 5.31
Захад 20.25

Народная Воля
8 ВЕРАСНЯ 1999 г.

Беларуска-германскі эканамічны форум "Еўропа" пройдзе ў Мінску 12—15 верасня

У ліку арганізатараў форуму МЗС Беларусі, Міністэрства эканомікі і прадпрымальніцтва, тэхналогіі і транспарту зямлі Паўночны Рэйн—Вестфалія, АБСЕ, Прамыслова-гандлёвая палата Бона, Беларускі саюз прадпрымальнікаў і арандатараў, Мінскі міжнародны адукацыйны цэнтр. Для ўдзелу ў форуме Мінск наведаюць прадстаўнікі 36 нямецкіх фірм. Узначаліць дэлегацыю прэзідэнт Прамыслова-гандлёвай палаты Бона доктар Клаус Штамм. У межах форуму 13 верасня адбудзецца сімпозіум, на якім з дакладамі па тэме "Еўропа і Беларусь" выступяць член Еўрапарламента і Еўрапейскай эканамічнай камісіі Эрыка Ман і пасол, кіраўнік кансультацыйна-назіральнай групы АБСЕ у Мінску доктар Ханс-Георг Вік. Пра садзейнічанне інвестыцыям у прыватны сектар Рэспублікі Беларусь распавядуць дырэктар дэпартамента Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця Ліндзі Форбс і галоўны саветнік банка Джанатан Робертс.

Запланаваны таксама выступленні міністра замежных спраў — віцэ-прэм'ера Беларускага ўрада Урала Латыпава, міністра эканомікі Уладзіміра Шымава, прэзідэнта "Белзнешэканамбанка" Георгія Ягорава.

Падчас форуму адбудзецца таксама кантактна-кааперацыйная біржа беларускіх прадпрыемстваў і нямецкіх фірм з удзелам расійскіх і сумесных беларуска-расійскіх прадпрыемстваў. Удзельнікі біржы змогуць атрымаць неабходныя кансультацыі па мытным рэгуляванні, падаткаабкладанні, маркетынгу ў Беларусі, інвестыцыйнай дзейнасці ў свабодных эканамічных зонах "Брэст" і "Мінск", а таксама ўсталяваць першыя кантакты і абмеркаваць пазіцыі ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. Паводле папярэдняй інфармацыі, у форуме возьмуць удзел звыш 170 прадстаўнікоў беларускіх прадпрыемстваў і фірм.

Ірына САЗАНОВІЧ.

Афіцыйна

Урад выдзяляе 700 мільярдаў рублёў на будаўніцтва і рэканструкцыю шэрагу аб'ектаў

Савет Міністраў Беларусі пастанавіў выдзеліць з рэспубліканскага бюджэту 700 мільярдаў рублёў на будаўніцтва асобных аб'ектаў Дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмы на 1999 год.

З іх 375 мільярдаў будуць накіраваны Міністэрству спорту і турызму — на будаўніцтва Палаца спорту ў Віцебску і Лядовага палаца ў Гродне, а таксама на рэканструкцыю гатэля спорткомплексу "Раўбічы" (Мінскі раён). 250 мільярдаў рублёў атрымае Упраўленне справамі прэзідэнта на будаўніцтва новых і рэканструкцыю ўжо існуючых будынкаў у элітным комплексе "Драздзы" (Мінск). Яшчэ 75 мільярдаў рублёў пойдуць Беларускаму фонду аказання дапамогі спартсменам-інвалідам на будаўніцтва вучэбна-вытворчага прадпрыемства са спартыўна-аздараўленчым цэнтрам інвалідаў у пасёлку Калодзішчы (Мінскі раён).

Сяргей СНЕГІН.

Спецыялісты "Беларуснафты" вывучаюць перспектывы нафтаздабычы ў глыбінных структурах

Больш за 13 трыльёнаў рублёў з пачатку 1999 года накіравана вытворчым аб'яднаннем "Беларуснафта" — буйнейшым нафтагазаздабываючым прадпрыемствам краіны — на рэалізацыю праграмы развіцця аб'яднання. Такія значныя капітальныя ўкладанні прадыктаваны ў першую чаргу тым, што рэсурсная база нафтаздабычы Беларусі вельмі абмежавана, у сувязі з чым нафтавікі вымушаны ўдасканальваць тэхналогію нафтаздабычы, каб максімальна павялічыць аддачу ўсяго фонду свідравін. Менавіта гэта дазваляе дадаткова атрымліваць каля 200 тысяч тон нафты.

Акрамя таго, паўтара года, як у вытворчым аб'яднанні асвоена тэхналогія зборкі лёгкіх фракцый нафты, выхад з якіх бензіну [illegible] вышэй, чым з нафты, і якія аўтаномна не транспартуюцца па нафтаправодзе "Дружба" для перапрацоўкі на Мазырскім нафтаперапрацоўчым заводзе. Дзякуючы гэтаму з пачатку года Беларусь атрымала дадаткова 41 тысячу тон светлых нафтапрадуктаў, ад чаго чысты прыбытак "Беларуснафты" склаў 270 мільярдаў рублёў.

Разам з тым у аб'яднанні вядзецца праца па вывучэнні перспектывы нафтаздабычы ў глыбінных структурах. З гэтай мэтай сёлета закладзена, а ў першым квартале наступнага года будзе прабурана Сібірская свідравіна N 1 з глыбінёй забоя 5100 метраў, што прыкладна ў паўтара-два разы глыбей за звычайныя свідравіны. На думку прадстаўнікоў ВА "Беларуснафта", ёсць усе падставы гаварыць пра тое, што ў бліжэйшыя некалькі гадоў здабычу нафты ў Беларусі можна будзе ўтрымліваць на ўзроўні не менш за 1,8 мільёна тон у год.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

Гродзенскі "Рацыянальны дом"

У верасні ў Гродне, у мікрараёне "Вішнявец-2", распачнецца будаўніцтва шматкватэрнага жылога дома — першага аб'екта ў межах рэалізацыі дзяржаўнай праграмы жыллёвага будаўніцтва "Рацыянальны дом".

Гродна стаў першым, пасля Мінска, абласным цэнтрам, дзе распачата рэалізацыя дадзенай праграмы. Сёлета, у адпаведнасці з урадавым заданнем, у Гродзенскай вобласці павінна быць здадзена ў эксплуатацыю 400 тысяч квадратных метраў жылля. Недахоп бюджэтнага фінансавання прымусіў кіраўніцтва вобласці заняцца пошукам пазабюджэтных крыніц, у прыватнасці — звярнуць увагу на дзяржаўную праграму "Рацыянальны дом", заснаваную на прыцягненні ў жыллёвае будаўніцтва асабістых зберажэнняў грамадзян.

Ірына САЗАНОВІЧ.

Прадстаўнікі Беларусі наведаюць Міжнародны універсальны будаўнічы кірмаш у Лейпцыгу

Прадстаўнікі Беларусі наведаюць Лейпцыгскую міжнародную спецыялізаваную універсальную будаўнічую выставу, якая пройдзе 19—22 кастрычніка. Арганізацыяй дзелавой паездкі беларускай дэлегацыі ў Лейпцыг займаецца Беларуская гандлёва-прамысловая палата сумесна з Прадстаўніцтвам Leipziger Messe GmbH у Мінску. Універсальная будаўнічая выстава традыцыйна праводзіцца ў Лейпцыгу раз у два гады і справядліва лічыцца адной з самых аўтарытэтных у Германіі. Чакаецца, што сёлета ўдзел у ёй возьмуць больш за 1 500 экспанентаў з 30 краін свету.

Ірына САЗАНОВІЧ.

Спынена трансляцыя расійскага тэлеканала

З 6 верасня жыхары Гомеля пазбаўлены магчымасці ў вячэрні час глядзець расійскі тэлеканал "Культура". З 18.30 да 23.30 штодзённа, акрамя выхадных, на гэтай частаце ўвядзе вяшчанне Гомельскае абласное тэлерадыёаб'яднанне.

У перспектыве плануецца павялічыць аб'ём вяшчання да 12 гадзін у дзень. Плануецца, што ў межах гэтага эфірнага часу будуць выходзіць тры выпускі навін, спецыяльныя праграмы ўласнай вытворчасці і тэлевізійных кампаній іншых гарадоў Беларусі, Украіны і Расіі, а таксама айчынныя і замежныя мастацкія фільмы.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

Сегодня — мы с вами, 17 октября — вы с нами

Белорусская ассоциация молодых политиков (БАМП) направила в Минский горисполком заявку на проведение пикетов солидарности с предпринимателями рынков Минска, а также Могилева, Гродно и ряда других городов Беларуси, которые объявили забастовку со 2 сентября.

Предполагается, что пикеты пройдут 17 и 18 сентября возле рынков "Ждановичи", "Динамо", "Комаровка" под лозунгом "Сегодня — мы с вами, 17 октября — вы с нами".

Пресс-служба БАМП.

Слышали?

БАМП обращается к КНГ ОБСЕ

На очередном заседании Консультативного совета политических партий Анатолий Лебедько передал руководителю Консультативно-наблюдательной группы ОБСЕ г-ну Х.-Г.Вику пакет документов по факту отказа в перерегистрации Белорусской ассоциации молодых политиков (БАМП). Комментируя данную проблему, г-н Вик охарактеризовал ее как "неперерегистрацию по мотивам политических предрассудков". Консультативно-наблюдательная группа намерена самым тщательным образом изучить и реагировать на каждый факт отказа в перерегистрации общественных объединений.

Вместе с тем представители политических партий позитивно отнеслись к предложению А.Лебедько рассматривать перерегистрацию демократических общественных объединений как условие, создающее благоприятный климат для начала переговорного процесса. Данная поправка как предложение к Платформе политической оппозиции на переговорах будет рассмотрена на следующем заседании Консультативного совета.

Пресс-служба БАМП.

Урад клапоціцца, каб усім хапіла моцных напояў

Савет Міністраў Беларусі зацвердзіў дадатковыя квоты на вытворчасць і аптовую рэалізацыю ў Беларусі пладовых моцных напояў.

У прыватнасці, Мінскай вобласці дазволена дадаткова выпусціць сёлета 2,4 мільёна дэкалітраў напояў, Гомельскай — 1,9 мільёна, Магілёўскай — 900 тысяч дэкалітраў. Усяго ў Беларусі за сем месяцаў 1999 года было выраблена 13 мільёнаў дэкалітраў пладова-ягадных він, у тым ліку за ліпень — 1,6 мільёна.

Сяргей СНЕГІН.

Асеннія матывы

Копы саломы на калгасным полі чакаюць гаспадара.

Фота IREX/ProMedia.

За затрыманне небяспечных злачынцаў

Жыхары горада Калінкавічы (Гомельская вобласць) Мікалай Бабіна і яго дзеці — 18-гадовы Аляксандр і 13-гадовы Дзмітрый узнагароджаныя кіраўніцтвам Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі за мужнасць, праяўленую пры затрыманні небяспечных злачынцаў. Напрыканцы жніўня Мікалай з дзецьмі сталі сведкамі таго, як чацвёра невядомых мужчын рабавалі кватэру суседа. Спалохаць злачынцаў брыгадзіру лесапавальшчыкаў Мікалаю Бабіне дапамагла паляўнічая зброя, з якой ён зрабіў некалькі папераджальных стрэлаў, а затым вёў агонь на паражэнне — адзін рабаўнік быў паранены.

Праз некаторы час злодзеі былі затрыманыя патрульна-паставой службай. Узнагародай з рук першага намесніка міністра ўнутраных спраў краіны Міхаіла Удовікава для калінкавіцкага смельчака сталі 86 мільёнаў рублёў, а для кожнага з яго сыноў — гадзіннік з сімволікай МУС.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

Эпідэміі

У Ваеннай акадэміі і вучэбным цэнтры інжынерных войскаў Беларусі — эпідэмія дызентэрыі

Як стала вядома БелаПАН, у Ваеннай акадэміі Беларусі і Вучэбным цэнтры Інжынерных войскаў у Соснах пад Мінскам зафіксаваныя шматлікія выпадкі захворвання дызентэрыяй. Наогул, захварэлі каля 300 курсантаў і ваеннаслужачых тэрміновай службы. У сувязі з гэтым Беларуская ваенная пракуратура ўзбудзіла дзве крымінальныя справы ў дачыненні да шэрагу службовых асоб акадэміі і вучэбнага цэнтра, у прыватнасці, урачоў і начальнікаў харчовых службаў. Следству сумесна са спецыялістамі Санітарна-эпідэміялагічнага цэнтра Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь трэба высветліць прычыны ўзнікшай эпідэміі: або інфекцыя была прынесена звонку, або заражэнне адбылося з-за невыканання тэхналогіі прыгатавання ежы.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Личное мнение

Александр СТАРИКЕВИЧ

ОТМЫВАНИЕ ВЛАСТИ

Игра под названием "переговоры" уже стала главным хитом осеннего политического сезона. Вопреки расхожему мнению, что от этой забавы никому хуже не будет, последствия для одной из сторон могут оказаться крайне неприятными. Все идет к тому, что политические партии в очередной раз собственноручно укрепят позиции тех, чью легитимность отказываются признавать.

Две недели назад состоялась встреча Михаила Сазонова и Анатолия Лебедько. Ее организаторами выступили третьи лица, которые первоначально предпочли свою миссию не афишировать. Событие это не слишком значительное — мало ли кто с кем чаю попил — если не рассматривать его в общем контексте происходящего.

Незадолго до этого Михаил Сазонов во всеуслышание заявил, что власть: а) собирается вести не переговоры, а диалог; б) не с оппозицией, а с широкими слоями общественности; в) делать это исключительно в рамках Конституции 1996 года; г) и без участия Верховного Совета, которого она знать не желает. При этом было фактически отвергнуто главное предварительное условие, выдвинутое политическими партиями, — о гарантированном эфирном времени и газетной площади в государственных СМИ. Чтобы не возникало иллюзий, что вышеизложенное является личной инициативой Сазонова, последний через слово ссылался на своего патрона. Таким образом, А.Г. фактически отказался от достигнутых ранее договоренностей с представителями ОБСЕ и сорвал переговорный процесс. Ничего удивительного в этом нет. В понимании Лукашенко, существует только одна разновидность компромисса — это когда все безоговорочно принимают его условия.

Что оставалось оппозиции? Спокойно пройти свою половину пути и обозначить стремление провести переговоры в формате, максимально близком к установленному ОБСЕ. А.Г. в этой части сам себя загнал в тупик и должен был пожинать плоды собственной несговорчивости безо всякой посторонней помощи. Вместо этого отдельные деятели вдруг бросились создавать для Лукашенко возможности безболезненного выхода из сложившейся ситуации. Вопрос в том, кому и зачем это понадобилось.

Ответ, в общем-то, лежит на поверхности. Лукашенко неоднократно заявлял, что готов иметь дело с оппозицией, но не с нынешней "отвязанной", а с "конструктивной". Некоторое время назад формирование оной началось. А.Г. нужны оппоненты, которые согласятся играть по установленным им правилам. Идея не новая. В свое время власти СССР в противовес реальным диссидентам создавали "умеренных инакомыслящих". Один из наиболее ярких примеров — братья Жорес и Рой Медведевы. В то время, когда всякие "радикалы" типа Буковского и Марченко гнили по тюрьмам, эти братцы-кролики "диссидентствовали" в относительно комфортных условиях. Жоресу позволялось, например, выехать в США, чтобы выступить перед сенатской комиссией по иностранным делам. И, что удивительно, этот оппонент советской власти активно высказывался против экономических санкций в отношении СССР, в частности, поправки Джексона-Вэника, говорил чуть ли не о расцвете политических свобод и даже прогнозировал возникновение "организованной оппозиции, которая будет встречена с терпимостью". Вам это ничего не напоминает?

Проблема А.Г. заключается в том, что квазиоппозицию невозможно создать директивным способом: в этом случае в нее войдут только откровенные политические маргиналы. Значит, чтобы реализовать этот сценарий, его нужно провести через тех, кто по формальным признакам находится внутри демократических сил. Процесс деления на "конструктивных" и "радикалов" уже пошел. Запущен он был, кстати говоря, не без деятельного участия главы консультативно-наблюдательной группы ОБСЕ Ханса-Георга Вика. В Бухарест были приглашены лишь те, кто разделяет мнение главного "миссионера" на ситуацию в стране. Столица Румынии стала отправной точкой нового плана г-на Вика, в успехе которого поразительным образом заинтересован г-н Лукашенко. Каждый из них в этом случае получит свои дивиденды.

Идеологию "конструктивных" взялся озвучить директор Независимого института социально-экономических и политических исследований Олег Манаев. По замечательному совпадению, он же является одним из тех скромников, которые инкогнито организовывали встречу Сазонова и Лебедько, и лишь после того, как информация о их роли стала общеизвестной, наконец признались в своих заслугах. В своем интервью "Белорусской деловой газете" Манаев заявил о существовании двух проектов оппозиции. Один из них связан с изменением нынешнего курса властей путем переговоров, второй — через массовые акции протеста.

Последующая аргументация профессора свелась исключительно к критике радикального варианта. Дескать, он и нереализуем, и чреват нарушением консолидации оппозиции, и приведет к негативному изменению позиции Запада. И вот тогда-то уж, пугает Манаев, "власть получает карт-бланш на самое жесткое проведение самого жесткого курса вообще без всяких международных наблюдателей, и тогда непонятно, что может подвигнуть Лукашенко менять хоть как-либо выборный закон, систему доступа к масс-медиа и т.д."

Непонятно, на каком основании Манаев рассчитывает добиться всего вышеперечисленного посредством переговоров. Единственное, что он сказал на сей счет: "Мне представляется, что эта встреча (Сазонова и Лебедько — А.С.) явилась показателем готовности, психологической и содержательной, сторон к диалогу". Навязчивые видения на один и тот же сюжет — Лукашенко о чем-то договаривается с оппозицией — преследуют некоторых политологов уже на протяжении нескольких лет. Но отчего-то эти оптимистические прогнозы никак не материализуются хотя бы в очень маленький, но конкретный компромисс.

Зато идеолог "конструктивной оппозиции" проговорился о том, что является пределом ее желаний: "хоть какие-либо изменения в выборном законе, системе доступа к масс-медиа и т.д.". За это предлагается заплатить легитимизацией режима А.Г. Все, кто считает такую цену неприемлемой, записываются в разряд "радикалов", которые занимаются "черным антипереговорным PR".

Происходит обыкновенная подтасовка понятий. Весь радикализм тех же депутатов Верховного Совета заключается в том, что они относительно последовательно действуют в рамках легитимной Конституции страны. То есть в вину вменяется тот факт, что они стоят на позициях соблюдения законности. Уже традиционными стали и обвинения в адрес прессы, которая-де спит и видит, как сорвать диалог. На самом деле, вряд ли в Беларуси среди политиков, журналистов и прочих граждан есть противники переговоров в принципе. Но страна имеет право знать своих "героев", которые готовы продать ее за толику собственного благополучия.

И она будет их знать, несмотря на все усилия сохранить в тайне роль некоторых "миротворцев". А они очень стараются. Цитата из документа консультативно-наблюдательной группы ОБСЕ: "Собрания (рабочей группы по подготовке и проведению справедливых и свободных парламентских выборов в Беларуси — А.С.) проходят в закрытом режиме (исключение лишь фоторепортаж в начале рабочих сессий). И еще: "Заявления для прессы будут согласовываться после каждого пленарного заседания, их подготовит КНГ."

К чему такая секретность людям, которые на словах исповедуют принципы свободы печати и распространения информации? Есть что скрывать? Пожалуй, да. Чего стоит только одно положение: "Рабочие языки — русский и английский. Сторона, желающая говорить по-белорусски, должна сама позаботиться о переводе с и на белорусский." Неплохо для начала. То ли еще будет, когда стартует "диалог по существу".

Попытки "общественников" разного рода втянуть оппозицию в переговоры на изначально проигрышных условиях были бы обречены на провал, если бы не одно "но". Некоторые функционеры политических партий действуют по принципу: "Ах, обмануть меня несложно, я сам обманываться рад." И это вполне объяснимо.

Слишком многие политические деятели Беларуси ищут легкого хлеба, подобно тому волку из сказки, который пытался поймать рыбу в проруби на собственный хвост. Заниматься системной работой по созданию и развитию оргструктур, пропаганде своих идей в массах и прочей рутиной им попросту лень. Отсюда эфемерные надежды победить Лукашенко быстрым и нетрудоемким способом или хотя бы выцыганить у него какие-нибудь уступки на тех же переговорах. Только пора бы запомнить, что А.Г. — не Сивка-Бурка и до сих пор таких подарков своим оппонентам не делал.

Кроме того, ряду партийных лидеров не терпится вернуться хотя бы на задворки обустроенной государственной системы. Они, как правило, не заблуждаются относительно возможностей своих организаций и перспектив собственного прихода к власти, поэтому готовы довольствоваться малым. Этим ребятам не терпится опустить свои телеса в привычные депутатские кресла, тем более ни на что другое они и не способны.

В последнее время широкое распространение получил термин "отмывание денег". Чтобы безопасно пользоваться украденными деньгами, похитители их легализуют при помощи хитрых схем. Процесс, который мы сейчас имеем возможность наблюдать, по аналогии можно назвать "отмыванием власти". И в этом режиму Лукашенко активно помогают отдельные "доброжелатели". За право, по меткому выражению А.Г., "хрюкать у корыта".

Чудаки

Объяснение в любви

Когда мы любим, то творим глупости. Да еще такие, что и описанию не поддаются. Но рисковать жизнью ради слов любви к родному городу — это слишком. С 17-летним Андреем Хмызом случилась именно такая история.

Однажды в жаркий летний день вместе со своим другом Вовой Андрей сидел дома. На улице от солнечных лучей плавился асфальт, выходить в раскаленный город желания не возникало, но очень хотелось сотворить что-нибудь необычное. Ведь в 17 лет энергия так и бьет ключом.

И тут Андрея осенило. О своей любви к родному городу решил он рассказать на весь белый свет. Слава Богу, фантазировать юноша — мастер, ведь не зря любимое дело — компьютерная графика.

Решил Андрей объясниться в любви Минску словесно. Написать о своих пламенных чувствах к городу на стене своего дома. Да не где-нибудь в подворотне, а на виду, под окном своей комнаты, которое выходит на центральную улицу одного из микрорайонов Минска. Под рукой оказалась черная краска в баллончике-распылителе, и, не долго думая, Андрей с Вовой принялись за дело.

Чтобы голова не кружилась от высоты — квартира-то находится на восьмом этаже, — Андрей решил вниз не смотреть. Открыл широко окно, улегся на живот, ноги "всучил" Вове и начал медленно выводить "I love Minsk". Правда, объяснение оказалось слишком длинным, для буквы "k" места под окном не хватило. Как ни старался Андрей дотянуться, ничего не получалось. Решил попробовать дописать букву с балкона, но опять ничего не вышло.

"Что же делать?" — ломали головы ребята. В самом деле, не вызывать же пожарную машину с краном.

Вова решить перекурить. Может, решил он, на ум придет какая-нибудь идея. А Андрей тем временем совершил поступок безумный, рассказывая о котором корреспонденту, он попросил выйти из комнаты маму, Ирину Ивановну, чтобы не беспокоить ее впечатлительную натуру.

Когда Вова вышел, Андрей открыл окно и... шагнул на улицу. Левой рукой ухватился за оконную раму, встал на тонюсенький парапет и вывел злосчастную "k". Друг вошел в комнату в тот момент, когда Андрей, лукаво улыбаясь, сидел на корточках на подоконнике. Даже авантюрист Вова не мог поверить, что Андрей способен на такой безрассудный поступок. Но прямое доказательство этого высыхало под окном комнаты.

Любовное признание Андрей написал по-английски. Потом, правда, пожалел: о своих чувствах к белорусской столице надо было говорить по-белорусски. Но то, что написано краской, топором не вырубишь.

Я заглянула к Андрею домой 1 сентября. Хотела поздравить с началом учебного года. Но у него случилась беда. Гонял на роликах, неудачно упал и сломал ключицу. А еще чуть раньше пришлось отказаться от любимой кошечки. Он ее обожал, а ее пушистая шубка вызывала у него аллергию. От кошачьей шерсти слезились глаза, отекало лицо, появлялись признаки астмы, и кошечку пришлось подарить знакомой девушке.

Чем занимается страстный поклонник многомиллионного города? Любит "оттянуться" в компании друзей у "Центрального" универсама Минска. Называет себя представителем прогрессивной молодежи и радуется жизни. Два года назад закончил гимназию "Мока", сейчас занимается в Высшем техническом училище. На будущее у Андрея планов громадье, и самое главное — поступить в институт.

— Еще хочу бросить курить, — Андрей смотрит на меня своими "анютиными" глазками. — Сейчас это не модно. Да и вредно.

У Андрея модная хипповая прическа. Рука мастера оставила на его голове всевозможные геометрические фигурки. В левом ухе — два золотых кольца. Все время, что мы общались, он сидел за компьютером — своей самой любимой игрушкой. "Два года назад Андрей закончил компьютерные курсы при пединституте, — рассказывала мне его мама, — и просто заболел компьютером. Пришлось копить деньги, чтобы поставить компьютер дома.

Какой он, мой сын? Да, наверное, как все современные подростки. Радуется жизни. Любит свой город. А я люблю все его причуды...".

Мария ЭЙСМОНТ.

Банки: кто как работает

(по состоянию на 1.08.1999г.)

	РЕСУРСЫ		КАПИТАЛ			СРЕДСТВА ФИЗ. ЛИЦ		СРЕДСТВА ЮРИДИЧ. ЛИЦ		АКТИВЫ		КРЕДИТЫ Н/Х	
			ВСЕГО,	в т.ч.									
	BLR, млрд	USD, млн	млрд руб	BLR, млрд	USD, млн	BLR, млрд	USD, млн	BLR, млрд	USD, млн	BLR, млрд	USD, млн	BLR, млрд	USD, млн
1. Беларусбанк	99387,8	383,2	23832,4	23817,5	0,1	16981,3	64,8	18807,4	254,7	99061,0	384,4	31570,8	153,6
2. Белпромстройбанк	31155,1	145,6	2782,6	2327,8	1,7	2717,2	20,4	16973,2	56,4	30665,4	147,4	17523,5	76,9
3. Белагропромбанк	60032,8	31,2	13888,2	13829,1	0,2	1726,1	3,8	12821,8	8,5	59259,2	34,1	51399,3	22,2
4. Белвнешэкономбанк	11231,8	186,3	4102,4	3928,3	0,6	103,5	17,0	4015,7	69,9	8049,8	198,1	4621,6	92,5
5. Приорбанк	16717,4	127,5	3083,4	2475,8	2,3	1066,2	14,7	7592,6	43,5	14860,6	134,4	8902,9	24,8
6. Белбизнесбанк	21067,3	31,9	2169,5	1910,3	1,0	632,2	5,0	10004,4	6,9	20733,5	33,2	11378,8	17,2
7. МинскКомплексбанк	5215,6	52,5	1591,6	1379	0,8	81,2	14,3	1325	16,1	4182,7	56,3	2358,4	19,9
8. Бел. Банк развития	5278,9	25,4	2031	1977,6	0,2	243,5	3,3	1578,5	0,4	4796,4	27,2	2239,9	15,1
9. Белгазпромбанк	2896,5	19,6	646,8	497	0,6	13,6	2,2	1433,7	2,4	2603	20,7	1044,1	8,2
10. Славнефтебанк	3861,7	13,4	1320,7	1204,8	0,4	1,1	0,0	2553,8	11,5	2930,3	16,9	277,8	3,7
11. Белбалтия	959,9	24,1	786,9	482,6	1,1	60,2	19,3	153,7	3,0	550,6	25,7	1,5	0,0
12. Биржевой банк	2272,4	18,6	771,8	654,7	0,4	60	6,3	933,2	6,6	1805	20,4	141,1	0,5
13. Поиск	1687,5	14,9	954	872,9	0,3	202,6	10,6	295,1	1,6	941,6	17,7	268,6	13,0
14. Инфобанк	2161,9	10,0	955,4	873,1	0,3	10,8	2,2	626,4	2,7	1606,5	12,1	744,6	0,2
15. Белкомбанк	1736,8	10,0	220,7	219,8	0,0	238,2	4,6	649,8	3,3	1715,7	10,0	627,1	4,3
16. Мосбизнесбанк	2198,3	7,8	1669,5	1430,8	0,9	0,2	0,3	598,9	1,4	875,8	12,7	221,8	8,5
17. Технобанк	1738,1	8,4	716,6	71,7	2,4	32,2	2,0	918,8	1,8	1743,6	8,3	220,8	1,4
18. Джем-банк	1105,3	5,6	351,6	351,5	0,0	3,5	2,2	363,4	0,8	1100,8	5,6	155,5	0,4
19. Минсктранзитбанк	1326,9	3,8	588,3	566,5	0,1	42,1	1,8	513,0	1,3	852,3	5,6	391,7	2,6
20. Золотой талер	1485,6	1,9	811,9	781,2	0,1	1,5	0,2	163,3	0,4	803,4	4,5	240,5	0,0
21. РРБ-банк	837,1	1,8	273,4	251,7	0,1	0,4	0,1	507,6	1,1	699,9	2,3	174,5	0,6
22. Абсолютбанк	773,4	1,5	381,8	373,9	0,0	16,5	0,2	190,0	1,1	603,5	2,1	239,3	0,0
23. Белорусский инд. банк	710	1,0	266,9	185,4	0,3	3,4	0,3	437,2	0,3	702,3	1,1	234,6	0,1
24. Белкоопбанк	841,1	0,2	147,4	119,4	0,1	30,2	0,0	458,4	0,1	835,4	0,2	556,6	0,1
25. Народный банк	361,9	1,9	96,9	86,4	0,0	5,2	0,3	175,0	0,3	360,7	1,9	109,9	0,2
26. Новоком	179,3	0,5	64,5	64,2	0,0	9,9	0,4	77,3	0,1	177,3	0,6	22,9	0,0

Народная Воля 8 ВЕРАСНЯ 1999 г.

Эврика!

Красное Пятно Юпитера

Астрономы из НАСА и Оксфордского университета получили новые данные о геометрической конфигурации гигантской вихревой зоны в атмосфере Юпитера — так называемого Красного Пятна. Размеры исполинского тайфуна вдвое превышают диаметр нашей планеты. Анализ показаний инфракрасного спектрографа, установленного на борту космического зонда "Галилео", привел ученых к выводу, что эта область напоминает пышный свадебный торт, при этом сильно перекошенный. Сверху она накрыта овальным покрывалом из аммиака, толщина которого составляет около 20 километров. Детали новой модели Красного Пятна будут представлены на октябрьской конференции Американского астрономического общества, которая состоится в итальянском городе Падуе.

Новый способ очистки воды

Американские химики разработали простую и эффективную технологию очистки воды от диоксинов, нервно-паралитического газа VX и прочих органических загрязнителей, смертельно опасных для человека и животных. Подобные вещества в основном состоят из углерода, кислорода и водорода, и поэтому в принципе их можно разложить на безвредные компоненты — воду и углекислоту. Профессор Сен и его ассистенты обнаружили, что для этого достаточно растворить в загрязненной воде немного кислорода и окиси углерода и затем несколько часов прогревать эту смесь в присутствии палладиевого катализатора при температуре в 85 градусов Цельсия. Пока еще этот метод чересчур дорог для промышленного применения, однако уже ведется работа по его усовершенствованию.

Биохимический анализ

Американское Управление по контролю над пищевыми продуктами и медикаментами разрешило применение нового метода диагностики пневмококковой пневмонии, разработанного фирмой Binax Incorporated. Биохимический анализ мочи позволяет получить результат в течение 15 минут, причем достоверность диагноза превышает 90%.

Гуманитарная помощь Турции



В аэропорту Мачулищи, что в 15 км от Минска, состоялась отправка гуманитарной помощи пострадавшим от землетрясения в Турции. В состав груза общей массой 15 тонн входит 4.000 одеял, электрогенераторы, медикаменты, перевязочные материалы.

На снимке: *солдаты внутренних войск производят загрузку самолета.*

Фото IREX/ProMedia.

Средство против юношеского диабета

Ученые из Йельского университета полагают, что им удалось раскрыть биохимический механизм, лежащий в основе возникновения диабета первого типа. При этом заболевании дефицит инсулина возникает из-за того, что лимфоциты больного поражают клетки его собственной поджелудочной железы, воспринимая их в качестве чужеродных. Теперь Сьюзен Вонг и ее сотрудники установили, что такую реакцию вызывает специфический белок, который является одним из промежуточных продуктов в цепи синтеза инсулина. Дальнейшие исследования в этом направлении могут привести к созданию эффективных препаратов для лечения юношеского диабета.

Новый способ лечения травм спинного мозга

Сотрудники израильской компании Proneuron Biotechnologies разработали новый способ лечения свежих травм спинного мозга. Эксперименты на животных уже подтвердили эффективность метода, а вскоре его испытают на себе первые пациенты-добровольцы. В спинной мозг больных введут обработанную культуру их собственных макрофагов — белых кровяных телец, которые захватывают и переваривают бактерии, остатки погибших клеток и прочие чужеродные частицы. Инъекция макрофагов стимулирует постепенное восстановление нервных волокон. Этот процесс развивается медленно, поэтому первые симптомы выздоровления могут проявиться лишь через 6—12 месяцев после операции.

Мир культуры

Эйфория моды

Международный парад моды "Эйфория 2000" начинается в сентябре в концертном зале Останкино, а завершится в июне будущего года гала-показом у Останкинской телебашни. В рамках акции свои коллекции представят модельеры России, Германии, Швеции, Турции, Туниса, Польши, стран СНГ.

Возвращение Христа на Бродвей

В апреле 2000 года на Бродвей возвратится известный рок-мюзикл "Иисус Христос — Суперзвезда". Премьера мюзикла композитора Эндрю Ллойда Уэбера и либреттиста Тима Райса состоялась почти тридцать лет назад в Нью-Йорке. Недавно он был поставлен в лондонском Уэст-Энде и сейчас гастролирует по Великобритании.

К партийным лидерам, будущим кандидатам в депутаты Государственной думы, кандидатам в президенты Российской Федерации

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

В этой связи предлагаем вашему вниманию Декларацию принципов отношений между Беларусью и Россией, которых белорусская демократия намерена искренне придерживаться после восстановления в Беларуси конституционного строя:

** Беларусь строит отношения с Россией на основе равенства, взаимного уважения государственного суверенитета, независимости, территориальной целостности, невмешательства во внутренние дела друг друга и в полном соответствии с Уставом ООН.*

** Органы власти Беларуси в своей политике опираются на сложившиеся широкие экономические, культурные, семейно-родственные связи населения двух стран, традиции дружбы и сотрудничества.*

** Беларусь не будет участвовать во враждебных России международных организациях, союзах или объединениях третьих стран, не поддержит недружественные акции в отношении России со стороны третьих стран.*

** Беларусь и Россия осуществляют военное сотрудничество на договорных началах, консультируются и согласовывают принципиальные вопросы отношений с НАТО, сопрягают усилия по упрочению мира и безопасности в Европе, добиваясь тем самым гарантий своей безопасности.*

** Беларусь, уставшая от роли прифронтового края в конфронтации между Востоком и Западом, готова вместе с Россией участвовать в любых формах единения Европы, прежде всего к вступлению в Европейский Союз.*

** Конституция Беларуси утверждает ее стремление к статусу нейтрального государства. Если Россия, США, Германия и другие великие державы признают и гарантируют такой статус, Беларусь будет строго его соблюдать. Наши отношения с Россией в этом случае были бы не менее искренними и дружественными.*

** Независимая и дружественная Беларусь — это небольшой, но надежный щит России на ее западных границах. Великая и дружественная Россия — это страховой полис в ее международных делах.*

** Беларусь за последние два столетия глубоко интегрирована в экономику России, она жизненно заинтересована в сохранении и углублении хозяйственных связей, в преференциях для себя в закупках российского сырья и в поставках своих товаров и услуг на российский рынок. Со своей стороны Беларусь гарантирует надежность транспортных (железнодорожных, автомобильных, воздушных, трубопроводных) и иных коммуникаций с Западной Европой, создает и совершенствует необходимую для этого инфраструктуру, играет роль хозяйственного моста между Россией и Западом.*

** Беларусь и Россия создают наиболее благоприятные условия — правовые, организационные, морально-политические — для взаимодействия хозяйственных структур, свободного обращения товаров, услуг, капиталов, рабочей силы, технологий.*

** Беларусь и Россия проводят согласованную таможенную политику, учитывают интересы друг друга в торговле с третьими странами, совместными усилиями формируют единое экономическое пространство на территории СНГ, солидарно продвигаются к экономической интеграции с Западной Европой.*

** Беларусь поддерживает высокий уровень отношений с Россией в социальной и культурной сферах. Два государства согласованно обеспечивают равные права и возможности для своих граждан в предпринимательской и трудовой деятельности, научном и художественном творчестве, образовании, медицинском обслуживании, социальной и правовой защите. Для этого заключаются межправительственные и межведомственные соглашения, создаются специальные страховые и социальные фонды, сеть консульских учреждений, другие необходимые институты.*

** Беларусь и Россия создают благоприятные условия для экономического, культурного и общественного развития российской диаспоры в Беларуси и белорусской диаспоры в России.*

Белорусские демократы уверены, что будущие власти Республики Беларусь совместно с властями Российской Федерации углубят и конкретизируют изложенные выше принципы, наполнят белорусско-российское сотрудничество богатым содержанием.

Мы надеемся, что российские политики услышат нас, сопоставят наши намерения с пропагандистскими трюками и манипуляциями нынешних правителей, сделают выбор в пользу взаимного уважения и искренней дружбы народов суверенной Беларуси и великой России.

Виктор ГОНЧАР,
и.о. председателя Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва;
Мечеслав ГРИБ,
председатель Национального исполнительного комитета (теневого правительства).

Вострая тэма

Леанід ЛЫЧ, доктар гістарычных навук, прафесар

Русіфікацыя: міф ці рэальнасць?

(Працяг. Пачатак у №162, 163, 164.)

4. Паратунку шукалі ў паўстанні

Якімі б моцнымі ні з'яўляліся польскія культурна-моўныя пазіцыі на Беларусі, рана ці позна павінны былі перамагчы тут рускія інтарэсы, бо на іх баку знаходзілася магутная дзяржава. Таму ў палякаў заставалася толькі адно выйсце, каб выжыць і далей развівацца як самабытнаму славянскаму народу, — любой цаной вырвацца з-пад улады Расійскай імперыі, аднавіць сваю дзяржаўнасць, што дазволіла б цалкам ухіліцца ад русіфікацыі, стварыць спрыяльныя варункі для нацыянальнай культуры і мовы. Гэтай прагрэсіўнай мэты не ўдалося дасягнуць палякам у час паўстання 1863—1864 гг., у якім актыўны ўдзел бралі і многія беларусы на чале са сваім верным сынам Кастусём Каліноўскім. Як становучае адзначым, што сярод іх ужо сустракаліся асобы, якія ў культурна-моўным саперніцтве двух славянскіх народаў не падтрымалі ніводнага з іх, а шукалі свайго ўласнага шляху. І палякі, і беларусы, і літоўцы аказаліся бездапаможнымі ў бітвах з магутным рэгулярным рускім войскам.

У ходзе паўстання выявілася яшчэ большая размежаванасць у поглядах на беларускую нацыянальную ідэю праваслаўнай царквы і каталіцкага касцёла. Першая начыста адхіляла яе і ўпарта выступала за пашырэнне на Беларусі рускай ідэі, што можна вытлумачыць адпаведнай кадравай палітыкай Найсвяцейшага ўрадавага сінода. У лепшыя часы сучаснага беларускага нацыянальна-культурнага Адраджэння аўтар дадзенага артыкула ў адной са сваіх публікацый прапаноўваў праваслаўным іерархам папрасіць прабачэння ў беларускага народа за актыўны ўдзел іх папярэднікаў у правядзенні палітыкі русіфікацыі, за дапамогу рускім салдатам нішчыць паўстанцаў 1863—1864 гг. Сёння з такой прапановай ужо ніяк не выпадае звяртацца да высокіх асобаў праваслаўнага кліра, бо самі дзяржаўныя ўлады Рэспублікі Беларусь ставяць ім у вялікую заслугу адстойванне на яе тэрыторыі і ў мінулым, і на сучасным этапе рускіх інтарэсаў. Што ж датычыць каталіцкага духавенства, яно падтрымлівала змаганне беларусаў за вызваленне з-пад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту царызму. Але зусім не выключаю, што ў выпадку перамогі яно ўсё ж дапамагала б польскім уладам трымаць у прыгоне суседні народ, садзейнічала б яго далейшай, ужо канчатковай, паланізацыі. Цалкам адмовіцца ад сумнавядомай асіміляцыйнай палітыкі прапольскіх уладаў Рэчы Паспалітай у дачыненні да беларусаў для большасці не толькі высокіх свецкіх, але і духоўных асобаў з'яўлялася зусім не простай справай.

Паўстанне 1863—1864 гг. царскі ўрад умела выкарыстаў для далейшага ўзмацнення метадаў барацьбы з праціўнікамі яго палітыкі. Гэтага ўвесь час патрабаваў ад цэнтральных уладаў і новы галоўны начальнік Паўднёва-Заходняга краю Міхаіл Мураўёў, жорсткасць якога не ведала межаў і ўвесь час абвастралася яго крайняй незадаволенасцю размахам распаўсюджання рускай ідэі на абшарах гэтага неспакойнага краю. Ён заклікаў ісці на самыя крутыя захады з мэтай хутчэйшай русіфікацыі Беларусі, каб у будучым не дапусціць тут аніякага руху за аддзяленне ад Расіі і ўтварэнне ўласнай дзяржавы. Пра гэта пераканаўча сведчыць яго сакрэтная запіска ад 18 лютага 1864 г. на імя міністра ўнутраных спраў Расійскай імперыі князя Васіля Далгарукага: "...Ураду крайне неабходна зараз жа, нікольki не адкладваючы, абмеркаваць з усіх бакоў гэтае важнае пытанне пра ўпарадкаванне Заходняга краю і трывалае ўвядзенне ў ім рускай народнасці. Ёсць шмат прадметаў у гэтым пытанні, якія патрабуюць сур'ёзнага і па магчымасці хуткага абмеркавання людзьмі вопытнымі і практычнымі, бо **патрэбна адважыцца канчаткова абвясціць край гэты рускім** і адхіліць назаўжды няздзейсную думку, што ён калі-небудзь можа быць Польскім".[1] Аналагічнае М.Мураўёў паўтараў і ў лісце да міністра ўнутраных спраў Расіі ад 7 сакавіка 1864 г.: "Мы павінны... не зважаючы ні на якія выкрыкі... уводзіць тут рускую народнасць канчатковым задушэннем польскага элемента.

(...) Нам пара пакончыць раз і назаўжды з польскім мяцяжом, не зважаючы на выкрыкі польскай прапаганды і ўсталяваць на трывалым падмурку панаванне Расіі ў Заходнім краі".[2]

Пры гэтым М.Мураўёвым выказвалася думка аб крайняй неабходнасці пры правядзенні русіфікацыі больш пільную ўвагу звяртаць на сельскае насельніцтва як самае шматлікае і да таго ж на 4/5 — праваслаўнае. "Яго, — заяўлялася, — мы павінны падтрымліваць і на ім абапіраць сваю сілу, **укараняючы між тым з цвёрдым і нязменным пастаянствам у тутэйшае грамадскае жыццё і ва ўсе галіны грамадзянскага ладу рускія пачаткі і народнасць.** Тады толькі поспех будзе несумненны, і польскі элемент сам сабою пагасне".[3]

Але яшчэ да таго, як згаснуць польскаму элементу, гаснуў беларускі. Пасля ўсяго сказанага вышэй пераконваешся, наколькі быў праўдзівы гісторык Усевалад Ігнатоўскі ў сваім сцвярджэнні: "Мураўёў-русіфікатар зрабіў больш бяды, чым "Мураўёў-вешальнік".[4]

Поўны клопатаў і трывогі голас М.Мураўёва аб стане рускай справы на Беларусі пачулі ў цэнтральных губернях імперыі. Знайшліся ў яго аднадумцы і сярод выхадцаў з нашага краю. Самую актыўную антыбеларускую пазіцыю займаў рускі і беларускі гісторык, грамадскі дзеяч Міхаіл Каяловіч (родам з Сакольскага павета Гродзенскай губерні). Ён цалкам апраўдаў тое, што, дзякуючы намаганням такіх людзей, як М.Мураўёў, ва ўсёй Беларусі "заснаваны шматлікія народныя вучылішчы і забяспечана правільнае, рускае вядзенне ў іх навучання", што, "аднаўлена ва ўсім адміністрацыйным, навучальным і грамадскім асяроддзі панаванне рускай мовы",[5] свядома не гаворачы, што ў лепшыя часы гісторыі нашага краю — у перыяд Вялікага княства Літоўскага ў такім асяроддзі панавала старабеларуская мова, у якой мала чаго было агульнага з мовай, якую ў ім гвалтам укараняллі пасля задушэння паўстання Кастуся Каліноўскага.

Разам з тым не збіраліся адседжвацца па ціхіх закутках і тыя, што праціvіліся пранікненню рускага руху на Беларусь. Умела выкарыстоўваючы дэзарганізацыю жыцця на беларускіх землях, што ўзнікла ў ходзе і пасля расправы з паўстанцамі, такія людзі сям-там рабілі даволі паспяховыя крокі па аднаўленні польскіх парадкаў, прычым нават і на тэрыторыі, дзе асабліва не назіралася вялікіх і сур'ёзных баявых сутычак з рускім войскам. Сказанае датычыла і Магілёўшчыны. І як ужо не раз практыкавалася палякамі, і тут яны аднаўленне сваіх парадкаў пачалі з мовы. Каб пакласці гэтаму канец, галоўны начальнік Паўднёва-Заходняга краю Міхаіл Мураўёў 3 верасня 1863 г. дае начальніку Магілёўскай губерні распараджэнне наступнага зместу:

"Да ведама майго дайшло, што ў многіх міравых установах, а таксама і ў некаторых іншых прысутных месцах, дапускаецца часамі афіцыйная перапіска з некаторымі асобамі на польскай мове.

Лічачы залішнім указваць на несумяшчальнасць і незаконнасць падобных дзеянняў, я прапаноўваю ваш. правасхадзіцельства зрабіць рашучыя захады па ўхіленні іх на наступны час, строга прадпісаўшы, як усім дзяржаўным установам у даверанай вам губерні, гэтак роўна і асобам, што служаць у міравых установах, а таксама загадваюць іншымі паасобнымі ўправамі, каб яны пад найстражэйшай адказнасцю не дапускалі ніякай афіцыйнай перапіскі на польскай мове; за ўсе ж адступленні ад гэтага парадку, дапушчаныя дзе-небудзь, накладаць на віноўных належнае спагнанне і даносіць мне.

Разам з тым прашу ваш.правасхадзіцельства прапанаваць Магілёўскай палаце Дзяржаўных Маёмасцяў і міравым пасрэднікам па даверанай вам губерні, для залежнага з боку іх выканання, каб службовыя асобы валасных і сельскіх упраў, як у таварыствах казённых, так і часоваабавязаных сялян ні ў якім разе не дапускалі ўжывання польскай мовы ні ў складанні спраў або вядзенні кніг, ні на пячатках і імянных штэмпелях, — ўсклаўшы на кіраўніка палаты і на міравых пасрэднікаў строгі нагляд за дакладным выкананнем дадзенага распараджэння".[6]

Такімі заганнымі прымусовымі метадамі навязвалі рускую мову не толькі магіляўчанам. Моўны гвалт над беларусамі панаваў на ўсёй тэрыторыі іх пражывання. Тое, чаго не ўдалося дойлідам русіфікацыі зрабіць да паўстання 1863—1864 гг., даводзілася давяршаць пасля яго разгрому. Па-ранейшаму іх асабліва не задавальнялі дасягненні з укараненнем рускай мовы ва ўстановах народнай адукацыі. Неўзабаве апошняя пераўтварылася ў сапраўдную лабараторыю русіфікацыі на Беларусі. У багатай спадчыне гістарычнай навукі безліч фактаў, якія пераканаўча сведчаць, што расійскія ўлады пры правядзенні сваёй моўнай палітыкі найгалоўнейшую ўвагу звярталі менавіта на навучальныя ўстановы, ад якіх і тады ледзь не цалкам залежаў лёс маладых пакаленняў беларускага народа. У край прыслалі вельмі "таленавітага" русіфікатара Івана Карнілава на пасаду папячыцеля Віленскай вучэбнай акругі. Прыбыў жа ён у час, калі яшчэ вялася жорсткая расправа з удзельнікамі паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага. Літаральна за якія-небудзь дватры гады ўдалося карэнным чынам перабудаваць усю дзейнасць навучальных устаноў гэтай акругі ў напрамку ўзмацнення ў іх пазіцый рускага элемента і найперш — самой рускай мовы.

На першым часе шмат клопатаў мелася з вырашэннем кадравай праблемы ў сферы народнай адукацыі. Як-ніяк, многія ж настаўнікі не толькі спачувалі паўстанцам К.Каліноўскага, але і дапамагалі ім, удзельнічалі ў самім нацыянальна-вызваленчым руху. Па строгіх мерках І.Карнілава, такім людзям не месца быць настаўнікамі беларускіх дзяцей. Распачалася строгая праверка кадраў з мэтай пакарання віноўных. Ад рэпрэсій не ўдалося ўхіліцца не толькі многім настаўнікам, але і навучэнцам. Усяго за ўдзел у паўстанні было выключана з 13 гімназій і 3-х прагімназій 455 чалавек.[7]

Ужо ўвесну 1864 г. на пасадах дырэктараў навучальных устаноў і інспектараў асобаў рускай нацыянальнасці было больш, чым палякаў. Апошнія колькасна пераважалі толькі ў складзе настаўнікаў і наглядчыкаў. Да канца гэтага года, адзначалася ў справаздачы папячыцеля Віленскай вучэбнай акругі І.Карнілава, дзякуючы ўвядзенню 50-працэнтнай надбаўкі да заробку ўсім асобам рускага паходжання "ўсе настаўнікі палякі былі звольнены з пасады і на іх месцы выкліканы з унутраных губерняў добранадзейныя асобы праваслаўнага веравызнання".[8] Няцяжка зразумець, у якім напрамку пасля такіх кадравых перастановак вёўся педагагічны працэс ва ўстановах Віленскай навучальнай акругі. Увесну таго ж года ў гэтай навучальнай акрузе — ужо каля 400 "заснаваных народных сельскіх вучылішчаў з рускімі настаўнікамі з асобаў духоўнага звання і семінарыстаў".[9] Прысланыя сюды педагогі проста выкладваліся на працы, не ведаючы стомы ў прышчапленні маладому пакаленню беларускага народа "рускага пачатку". І ім было за што так выкладвацца, бо яны мелі не толькі істотную прыбаўку да асноўнага акладу, але і льготы ў аплаце кватэры, ды яшчэ атрымлівалі рознага роду фінансавыя і матэрыяльныя заахвочванні. Адным словам, дзяржава не шкадавала грошай на русіфікацыю Паўночна-Заходняга краю, бо ведала, што ўсё гэта акупіцца ў сотню разоў.

Аддача ад выдаткаў дзяржавы на рэфармаванне і развіццё народнай адукацыі ў бунтарскім Паўночна-Заходнім краі не прымусіла сябе доўга чакаць. Вось як сам І.Карнілаў ацэньваў працу ўстаноў адукацыі ў справаздачы за 1865 г.: "Вывучэнне рускай мовы, рускай славеснасці і рускай гісторыі зрабіла значныя поспехі параўнальна з мінулымі гадамі, іншага выніку, зрэшты, і быць не магло, пры настаўніках, больш-менш здольных і адданых сваёй справе, пры рускім складзе выкладчыкаў і пры тым агульным духу, якім прасякнута ўся сістэма адукацыі ў краі, але класныя поспехі навучэнцаў у гэтых прадметах, як бы ні былі здавальняючымі, не складаюць яшчэ ўсёй задачы, якой павінны імкнуцца дасягнуць выкладчыкі".[10] Прарабу русіфікатарскай палітыкі хацелася значна большага. Ён выказвае сваю незадаволенасць падручнікамі па рускай славеснасці і гісторыі, выступае супраць прысылкі ў бібліятэкі кніг рускай мастацкай літаратуры, у якой крытыкавалася руская рэчаіснасць.

Настойліва заклікаў кіраўнікоў і арганізатараў народнай адукацыі, чыноўнікаў мясцовай адміністрацыі, рускія колы Паўночна-Заходняга краю не супакойвацца першымі дасягненнямі і сам М.Мураўёў. У яго запісцы цару ад 5 красавіка 1856 г. у якасці першачарговых задач вызначана: "Старацца правільным выкладаннем гісторыі знішчожыць скажоны і варожы нам накірунак, распаўсюджаны былымі польскімі школамі. Патрэбна ўсім і стала тлумачыць, што край Паўночна-Заходні заўжды быў і ёсць рускі і што польскі элемент часова накінуты ў эпоху польскага валадарства".[11] З прыведзенай цытаты вынікае поўнае адмаўленне ў гэтым краі чагосьці беларускага. Ён рускі — і ўсё тут!

Мэтам русіфікацыі цалкам была падпарадкавана дзейнасць бібліятэк. Ролю апошніх у правядзенні такой палітыкі наступным чынам вызначыў папячыцель Віленскай навучальнай акругі І.Карнілаў: "Для ажыццяўлення ў апалячаных гарадах рускай разумовай дзейнасці, для ўзбуджэння ў адукаванай частцы насельніцтва ахвоты да рускіх кніг заснаванне бібліятэк уяўляе вельмі важную патрэбу. Без сумнення, гэтыя бібліятэкі павінны быць забяспечаны найлепшымі і бясшкоднымі творамі рускай літаратуры па розных галінах ведаў і павінны мець сродкі для выпіскі самых вядомых часопісаў і газет".[12] Гэтае пытанне ўздымаў ён і ў лісце да А.Ішымавай (1 сакавіка 1865 г): "...для распаўсюджвання кніг у народзе важны абдуманы выбар. Кнігі паводле зместу свайго павінны служыць мэце, якую мы тут праводзім, а менавіта распаўсюджванню праваслаўна-хрысціянскага вучэння **і ўзбуджэнню ў народзе свядомасці, што ён — рускі...** Вось ваш каталог (для сялян. — Л.Л.): Евангелле, Малітваслоў, Псалтыр, Свяшчэнная гісторыя, Буквар царкоўнаграмадзянскі, брашурка кн. Львова аб Расіі, а таксама "Масква, Кіеў і Варшава" і яшчэ кніга для чытання, выдадзеная пры Віленскай вучэбнай акрузе, "Западно-русский календарь".[13] Пералік кніг і сапраўды пераконвае, што яны надзейна маглі служыць вызначанай І.Карнілавым мэце.

Насуперак элементарнай ісціне ў нас працяглы час некаторыя аўтары былі схільныя разглядаць клопаты мясцовых уладаў Паўночна-Заходняга краю аб развіцці на яго тэрыторыі бібліятэчнай справы як вельмі прагрэсіўную з'яву, забываючыся, што пісаў пра гэта сам папячыцель Віленскай навучальнай акругі І.Карнілаў. Ён без усялякіх хітрыкаў, адкрыта заяўляў, што публічныя бібліятэкі ствараюцца выключна дзеля азнаямлення рускіх чыноўнікаў з гэтым краем, дзеля дабратворнага ўплыву на склад думак мясцовых жыхароў, дзеля супрацьдзеяння ўплыву польскаму чытанню.[14]

І з такімі далёкімі ад прамога прафесійнага прызначэння абавязкамі бібліятэкі спраўляліся даволі паспяхова, маючы адпаведны склад асобаў у сваіх штатах. Каб паспрыяць кожнаму працаўніку гэтай сферы зразумець, у чым заключаецца яго службовы абавязак, Мінская публічная бібліятэка ў статуце 1868 г. так вызначыла асноўны накірунак сваёй дзейнасці: "...даць магчымасць рускім сачыць за рускай літаратурай, **распаўсюджваць у губерні рускую народнасць, дапамагчы руху насельніцтва да абрусення** (нібы яно гарэла такім жаданнем!? — **Л.Л.**), паралізаваць імкненне польскай прапаганды распаўсюджваць тут кнігі на польскай мове".[15]

Такім фарпостам павінны былі стаць і сапраўды сталі бібліятэкі на Беларусі. Таму вопытны спецыяліст у галіне бібліятэказнаўства загадчык кафедры Мінскага педінстытута Ніна Калоска ніколькі не памылялася, калі пісала: "Не клопатамі пра асвету народа Заходняга краю быў прадыктаваны дазвол на заснаванне публічных бібліятэк, а імкненнем укараніць з дапамогаю спецыяльна падабраных у іх фондаў пажаданыя для царскіх уладаў парадкі ў Краі, адцягнуць масы ад рэвалюцыйных ідэй".[16] Напісана ж гэта было ёю ў 1969 г. І шкада, што сёння з'явілася нямала вучоных, якія з-за свайго тэндэнцыйнага падыходу да асвятлення палітыкі царызму на Беларусі не дазволяць сабе даць такую ацэнку дзейнасці публічных бібліятэк, якую мы знаходзім у Ніны Калоска.

Узмацненню русіфікатарскага прэсу ў Паўночна-Заходнім краі служылі і далейшыя змены ў арганізацыі тут царкоўна-рэлігійнай дзейнасці. Рабіліся самыя рашучыя захады дзеля таго, каб узмацніць уплыў Рускай праваслаўнай царквы на народ пры адначасовым аслабленні такога ўплыву з боку каталіцкага касцёла як праваднiка польскіх інтарэсаў. Пэўны час нават імкнуліся ў такіх мэтах увесці рускую мову ў яго набажэнства. А вось беларускую мову стараліся не дапусціць нават у пропаведзі ў праваслаўных храмах, бо ні свецкія, ні царкоўныя ўлады наогул не прызнавалі яе існавання. Пасля задушэння паўстання 1863—1864 гг. царскі ўрад вырашыў умяшацца таксама і ў мову набажэнства пратэстанцкай царквы. Ужываліся ж тут у гэтых мэтах польская, латышская і нямецкая мовы. Вышэйшае духавенства рашуча адхіліла спробу навязаць дадзенай канфесіі рускую мову, спасылаючыся, часта і беспадстаўна, на дрэннае валоданне апошняй пастырамі і прыхаджанамі, адсутнасць на ёй адпаведнай рэлігійнай літаратуры.

Адзінай сферай грамадскага жыцця, дзе сяды-тады яшчэ ўжывалася беларуская мова, з'яўлялася выдавецкая справа. Выцясніць яе адсюль не складала аніякіх цяжкасцяў для мясцовай адміністрацыі. Па яе хадайніцтве ў 1867 г. царскі ўрад забараніў у межах усёй імперыі выдаваць літаратуру на беларускай мове. Па гэтай прычыне 1867 г. у гісторыі нашага народа, яго культуры мы маем права падаваць самымі чорнымі фарбамі.

Нікому такой вялікай бяды не прынёс гэты год, як аднаму з самых выдатных пачынальнікаў беларускай мастацкай літаратуры Вінцэнту Дуніну-Манцінкевічу. З лютаўскага нумара мураўёўскай газеты "Виленский вестник" ён даведаўся пра нязгоду надрукаваць яго беларускамоўны верш, паколькі рэдакцыя "лічыць больш чым бескарыснымі спробы стварэння беларускай штучнай "літаратуры"". Пазіцыя ж газеты "Виленский вестник" зыходзіла з палітыкі царкоўных уладаў у беларускім пытанні. Прынятым у 1876 г. указам яны на некалькі дзесяцігоддзяў затрымалі працэс фармавання новай беларускай мастацкай літаратуры. Ніводзін з усіх славянскіх народаў, як беларусы, не меў такіх абмежаванняў у гэтай важнай сферы духоўнай творчасці.

[1] **1863 год на Меншчыне. Мн. 1927. С.150. 151.**
[2] **Тамсама. С.154, 155.**
[3] **Тамсама. С. 151.**
[4] **Ігнатоўскі У. Гісторыя Беларусі ў XIX і ў пачатку XX стагоддзя. С. 145.**
[5] **Каялович М.О. Чтения по истории Западной России. Изд. 4. СПб. 1884. С. 328, 329.**
[6] **Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Т.П. С. 585.**
[7] **Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т. 2, Мн., 1994. С. 284.**
[8] **Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Т.П. С. 569, 578.**
[9] **Тамсама. С.566.**
[10] **Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Т.П. С. 579.**
[11] **Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Т.П. С. 584.**
[12] **Тамсама. С.581.**
[13] **Тамсама. С.582, 583,**
[14] **Корнилов И.П. Русское дело в Северо-Западном крае. СПб. 1901. С.334.**
[15] **Библиотечное дело в БССР. Мн., 1969, С.10.**
[16] **Библиотечное дело в БСС. Мн., 1969. С. 9.**

(Працяг будзе.)

Среда, 8 сентября

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 "Алло, "Событие".
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.10 ТВ — школе. Изобразительное искусство. 5-й класс.
09.35 Телевизионный Дом кино. Встречи на "Славянском базаре в Витебске-99. Народная артистка СССР Нонна Мордюкова.
10.00 Земляки. Калинковичский район.
11.00 Новости.
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви". Телесериал (Италия).
12.05 Око. О рекламе и не только...
12.25 "Зорная ростань". Телеконкурс молодых артистов эстрады.
13.00 Новости.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием Николая Носкова.
15.00 Новости.
15.15 Сериал для детей. "Девочка и океан" (Австралия).
15.40 "5х5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
16.13 "...И все стихи пойдут за мною следом..." Памяти поэта Вениамина Блаженного.
16.30 "А музыка звучит..." Е.Глебов. Фрагменты из балета "Тиль Уленшпигель".
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 "Макаенка,9". Информационно-аналитическая программа по письмам зрителей.
17.35 "Сегодня с вами..." Главный инженер производственного объединения "Минскводоканал" Николай Крук.
18.00 Добрый вечер, Беларусь! В программе: "Разговор в прямом эфире", "Что делать?", журнал для женщин "Кошки".
18.30 Спортивная гимнастика. Открытый Кубок Республики Беларусь. Трансляция из Минского Дворца спорта.
19.30 Новости.
19.45 Новые имена.
19.55 "Верность любви". Телесериал (Италия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Г.Горин. "Поминальная молитва". Спектакль Национального академического театра им.Я.Купалы. Действие 2-е.
23.05 Криминальная хроника.
23.10 Белорусский хит-парад.
23.15 Королевская охота.
23.45 Новости.
23.55 Темная комната.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
08.15 "Во имя любви". Сериал.
09.15 Джентльмен-шоу.
09.45 Тема.
10.25 Домашняя библиотека.
10.35 Мультсериал "Фантом 2040".
13.30 Программа "Вместе".
14.15 Мультсеанс: "Слоненок пошел учиться".
14.30 Классная компания.
14.45 Зов джунглей.
15.10 ...До шестнадцати и старше.
15.40 "ТАСС уполномочен заявить..." Сериал. 3-я серия.
17.15 "Ералаш".
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 "Во имя любви". Сериал.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Футбол. Отборочный матч Чемпионата Европы. Сборная Андорры — сборная России. Передача из Андорры. В перерыве: 21.40 Однако.
22.50 "Абажур".
23.35 Сериал "Пятница, 13-е".

РТР

06.00, 07.00, 08.00, 16.00, 18.00, 20.00, 00.00 Вести.
07.15 Дежурная часть.
08.20 Гомеопатия и здоровье.
08.30 "Арена — спорт". Тележурнал.
09.00 Сериал "Миледи".
09.50 Сериал "Лето нашей тайны".
15.30 "Астерикс". Мультсериал. 3-я серия.
16.20 "Башня".
17.00 Сериал "Комиссар Рекс".
18.30 Сам себе режиссер.
19.00 Сериал "Простые истины".
20.45 Фантастическая трагикомедия "Кара небесная" (США).
22.40 "Как жить дальше будем?" Публицистическое ток-шоу.
22.55 Дежурная часть.
23.05 Юлий Ким в программе "Фрак народа". Часть 2-я.
00.20 Магазин на диване.

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 "На каждый звук есть эхо на земле". Док.фильм.
08.15 "Вверх по лестнице, ведущей вверх".
08.45 "Фольклорный фестиваль". "Песни Лады".
09.00 "Антон Иванович сердится". Худ.фильм.
10.30 "Забытые имена".
11.00 Театр "Модерн".
11.40 После новостей.
12.00 Сериал "Цирк Умберто".
12.55 "Полдень". Док.фильм.
13.05 "Леонид Андреев".
13.45 Мультфильм.
13.55 Шедевры мирового музыкального театра. "Цыганская страсть. Становление Хоакина Кортеса".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 Сериал "Ночи и дни".
16.05 "С потолка".
16.30 Вальсы И.Штрауса.
16.50 "Шахразада" ("Тысяча и одна ночь"). Исполняет С.Кочарян. 2-я серия.
17.40 "Встреча". Мультфильм.
17.50 Ф.Мендельсон. Концерт для скрипки и фортепиано с оркестром.
18.35 "Богема".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Россия сражается". Док.фильм.
21.15 После новостей...
21.35 "Антон Иванович сердится". Худ.фильм.

НТВ

05.00, 05.30, 05.45, 06.00, 06.30, 06.45, 07.00, 07.30 Сегодня утром.
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.20, 07.20 Криминал.
05.35 Карданный вал.
05.50, 07.45 Впрок.
06.35 Мультфильм.
06.50 Большие деньги.
07.55 Сериал "Д.Д.Д. Досье Детектива Дубровского".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25 Сериал "Граф Монте-Кристо".
10.30 Мультфильм "Жил-был пес".
10.40 "Среда". Экологическая программа.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Возвращение Будулая".
13.30 Сериал "Скорая помощь".
14.25 Док.сериал "Мафия".
15.30 Сериал "Захватчики".
16.25 Впрок.
16.50 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Скорая помощь".
19.50 Сериал "Д.Д.Д. Досье детектива Дубровского".
21.45 Сериал "Граф Монте-Кристо".
22.55 Сегоднячко.
23.35 Сегодня в полночь.
23.55 "Антропология". Программа Д.Диброва.

TV-6

05.55, 12.05 День за днем.
07.45 Дорожный патруль.
08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00 ТСН-6.
08.10 Те Кто.
08.25 "Пальчики оближешь".
08.50, 14.20, 15.25 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
09.00 Сериал "Возвращение Сандокана".
10.05 К 80-летию Л.Целиковской. "Сердца четырех".
11.40 Мультфильм "Уроки музыки".
14.05 Мультфильм "Фред-кинолюбитель".
14.40 Сериал "Просто Мария".
15.30 Мультсериал "Серебряный конь".
16.10 Сериал "Приключения Шерли Холмс".
16.40 Диск-канал.
17.10 Дорожный патруль.
17.30 Сериал "Грейс в огне IV".
17.55 Сериал "Возвращение Сандокана".
19.00 Новости дня.
19.20 В мире людей.
19.40 Ток-шоу "Я сама": "Что такое — не везет?".
20.45 Сериал "Зов убийцы".
21.45 Дорожный патруль.
22.00 Шесть новостей дня.
22.15 Сериал "Грейс в огне IV".
22.40 Те Кто.
22.55 Диск-канал.
23.30 Сериал "Попутчик".
23.55 Знак качества.

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Коупленда.
18.25, 20.25, 21.55 Нажми на тормоза.
18.30 Детский экран.
19.00 Сериал "Горец".
20.00 Документальный фильм из цикла "Природа в беде".
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Север и Юг". 2-я серия.
21.45 Спорт и музыка.
22.00 Художественный фильм "Линия смерти".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №1049

Материалы и декор

Обои в "Брок Фудс"

Сегодня в очередной раз у нас в гостях фирма "Брок Фудс". Тема беседы — обои Rasch.

Разговор о знаменитых обоях "RASCH" мы начнем с небольшого исторического экскурса.

Уже более 120 лет семья RASCH изготавливает обои в городе Брамше. Фабрика, где сегодня печатаются обои, была построена в 1897 г. Именно с этого времени началась печать обоев на машинах. До 1897 г. обои печатались ручным способом прадедом нынешнего владельца фирмы.

К началу XX века RASCH считалась одной из ведущих обойных фабрик в Германии. Сегодня — это ведущий производитель обоев в Европе.

RASCH производит более 3000 видов бумажных, рельефных, виниловых обоев, текстильных обоев и тканей. Вся продукция RASCH выпускается на самой передовой технике.

Можно смело утверждать, что RASCH диктует моду в современном производстве обоев для всех областей интерьера.

Обои Rasch — это обои со знаком качества "RAL". Такой знак качества гарантирует безвредное, безопасное для здоровья использование продукции Rasch. Экологическая безопасность — одно из главных достоинств обоев Rasch. Как расшифровать маркировку "RAL"? Это независимый немецкий институт по охране качества и общество, состоящее из более чем 30 производителей обоев, которое установило необходимые требования по качеству продукции.

Обои Rasch подразделяются на несколько видов.

1. Бумажные обои Rasch. Это обои, которые состоят из двух слоев бумаги, так называемые двойные, причем верхний слой бумаги тисненный. После поклейки тиснение также сохраняется, что обеспечивает обоям красивый внешний вид. Этот вид обоев отличается хорошей светостойкостью.

2. Рельефные обои. Такие обои состоят из одного слоя бумаги с нанесенным вспененным трехмерным тиснением (чаще всего цветным). Рельефные обои просты в применении и предназначены для поверхностей, которые подвергаются сильным нагрузкам либо влажности.

3. Обои с флизелиновой основой (виниловые). Такие обои также имеют трехмерное тиснение. От рельефных отличаются высококачественной специальной флизелиновой основой, которая используется вместо бумажного носителя. Такие обои очень просты в применении. При наклеивании клей наносят непосредственно на стену или потолок. Полосы обоев не растягиваются, не усыхают, на них не образуются пузыри.

4. Текстильные обои. Представляют собой обои из текстильного материала, которые наклеиваются на бумажный носитель. Имеют очень приятный натуральный внешний вид поверхности.

5. Шелкография. Обои, состоящие из бумаги, покрытой синтетическим материалом. Тиснение происходит в горячем виде, что обуславливает элегантный внешний вид поверхности. Этот вид обоев, как и рельефные обои, предназначен для стен, подвергающихся сильным нагрузкам или влажности.

6. Бордюры Rasch . Состоят из уже нарезанного в виде узких полос обойного материала. Узор на бордюрах продуман в соответствии с рисунком одного или нескольких видов обоев. Бордюры используются для декоративного оформления у потолков, у плинтусов, на дверях, окнах, стенах.

Процесс поклейки обоев будет несложным и успешным, если Вы прислушаетесь к нашим рекомендациям.

Какие инструменты Вам понадобятся? Во-первых, это стол для поклейки обоев. Затем: широкая кисть для клея, ведро и деревянная мешалка, лестница-стремянка, складной метр или рулетка, карандаш, нож и ножницы, щетка и резиновый ролик для разглаживания обоев. Неплохо также иметь конический ролик для разглаживания стыков.

Подготовка поверхности

Предварительная обработка поверхности — залог того, что результат работы окажется успешным. Старые обои удаляют без остатков. Если удалить их сложно, обои необходимо увлажнить водой. В размокшем виде удалять такие обои значительно легче. Старое меловое покрытие смывается водой. После высыхания такую поверхность необходимо прогрунтовать раствором глубинной грунтовки. Если поверхность покрыта дисперсионной либо масляной краской, либо лаком, сперва проверьте, насколько прочно покрытие держится на поверхности. Это несложно сделать при помощи полоски клейкой ленты (лучше всего использовать черную изоляционную), которую приклеивают к старому покрытию и затем отдирают. Если после этого на ленте остались частички покрытия, поверхность следует отчистить от старых красок, побелок, лаков. В противном случае поверхность обрабатывают раствором щелочи и после этого обмывают водой (иначе клей не будет держать обои). Для зашпаклевывания отверстий и неровностей рекомендуем использовать гипсовую шпаклевку. Поверхность должна быть сухой, прочной, гладкой, чистой, хорошо впитывающей влагу. Поверхность должна обладать также хорошей несущей способностью. Если у Вас поверхность, предназначенная для поклейки, оштукатурена, проследите, чтобы штукатурка была светлой, сухой. Обычно она становится такой через шесть недель после оштукатуривания. Чтобы подстраховаться, приклейте к стене клейкой лентой кусочек полиэтиленовой пленки на двенадцать часов. Если по истечении этого времени на внутренней стороне пленки появится налет влаги, Ваше помещение необходимо хорошо проветрить, к поклейке оно еще не готово. Поскольку новая штукатурка хорошо впитывает влагу, ее перед поклейкой необходимо прогрунтовать раствором клея. В случае, если поверхность шероховатая, ее стоит предварительно покрыть бумажными листами. Гладкие бетонные поверхности также необходимо предварительно прогрунтовать раствором клея.

Технология поклейки

1. Раскраивание

Сперва проверьте обои на идентичность номера партии изготовления рисунка и цветового тона. Теперь можно начинать.

Высота помещения плюс 5—10 см дают правильную длину полосы. Если обои без рисунка и длина всех полос одинакова, их можно раскроить, просто отматывая от рулона. В случае прямой стыковки все полосы идентичны, и для раскраивания полос рисунок необходимо точно совместить друг с другом. При раскройке обоев со смещением рисунка на каждой следующей полосе рисунок сдвигается на половину повторяющегося узора: каждая вторая полоса при этом одинакова. Следите, чтобы обои отматывались от рулона в одном и том же направлении.

2. Нанесение клея, складывание, намокание

В зависимости от типа обоев рекомендуется использовать либо обычный обойный клей, либо специальный. Какой тип клея лучше для данного вида обоев и данной поверхности стен, обычно указывается на упаковке от клея. Клей необходимо тщательно замешать и оставить на определенное время для набухания (см. рекомендацию на упаковке). Клей равномерно наносят на полосы, после чего их складывают в соотношении 2/3:1/3 и легко скатывают. Проконтролируйте, чтобы полосы достаточно и одинаковое время замачивались. Это необходимо для того, чтобы обои безукоризненно держались на стене (чтобы стыки не расходились при высыхании).

3. Приклеивание

Начинать поклейку рекомендуется "от света", т.е. от окна. Первую полосу клеят строго вертикально с помощью уровня или отвеса, чтобы остальные полосы были ровными. У потолка лучше оставить некоторый запас, чтобы выровнять некоторые возможные отклонения по высоте. Полосы придавливают мягкой щеткой для обоев либо валиком от середины к бокам (чтобы предотвратить образование пузырей). При необходимости в области стыка наносится дополнительно клей. Пятна клея на лицевой стороне немедленно промокают влажной губкой, но растирать их нельзя. Во время сушки следите, чтобы в комнате не было сквозняков!

4. Поклейка углов

Клеить полосу обоев "через угол" не рекомендуется. Выступ за угол лучше оставить около 1—2 см и несколько раз надрезать. Новая полоса заново выравнивается по отвесу и приклеивается к следующей стене.

5. Поклейка дверей

К дверям при поклейке обоев обычно подходят с одной стороны, иногда — с двух. Полоса, захватывающая по площади часть двери, разрезается вертикально до верхнего края дверной рамы. Вдоль вертикального края полоса прижимается к стене, а выступ обрезается. Выступ над дверной рамой подгоняется и снизу также обрезается.

6. Поклейка оконных ниш

Выровненная отвесом полоса так приставляется к стороне окна, что выступ "вокруг угла" доходит до рамы окна (с надбавкой). Тогда полоса надрезается на высоте подоконника и верхнего края окна так, чтобы выступ можно было загнуть в нишу. Выступы на оконной раме и на подоконниках обрезаются. После этого над верхним краем окна и под подоконником можно клеить обои и продолжать таким же образом по другую сторону окна.

7. Поклейка краев

Для правильной поклейки краев у потолка и у плинтуса мы рекомендуем пользоваться специальной линейкой для обрезания краев. Разработанный для этой цели треугольный профиль позволяет точно подогнать и ровно обрезать контур края. При этом потолок и плинтус не пачкаются клеем и лезвие ножа долго остается острым.

8. Поклейка потолков

После разметки первой полосы обои на потолке клеятся "от света", т.е. вглубь комнаты от окна. При оклеивании потолка лучше всего работать вдвоем.

9. Поклейка бордюров

Если обои гладкие, то бордюр наклеивается поверх обоев с предварительной разметкой его месторасположения. В этом случае лучше использовать специальный бордюрный клей. Бордюр смачивают водой с обратной стороны и оставляют для намокания на 5 минут, после чего наносят бордюрный клей и сразу приклеивают. Если вы пользуетесь рельефными обоями, сперва приклеивайте бордюр, а потом подгоняйте к нему полосы. Для чистой подгонки рекомендуется использовать специальную линейку для обрезания краев. В этом случае также пользуйтесь специальным бордюрным клеем.

В завершении мы бы хотели обратить Ваше внимание на следующий важный момент. При выборе обоев очень важно учитывать пропорции помещения. Потолок при этом следует рассматривать в качестве "пятой стены".

Низкое помещение кажется более высоким, если:

— используются обои с вертикальными полосами;

— используются однотонные обои;

— для потолка используются светлые или белые обои.

Высокое помещение выглядит более низким, если:

— используют комбинацию двух разных обоев, разделенных бордюром;

— обои под потолком окаймляются бордюром;

— потолок покрывается темными обоями.

Маленькое помещение производит более просторное впечатление, если:

— подбираются более светлые тона;

— используются обои с мелким рисунком или однотонные обои;

— одна из стен (без окон и дверей) покрывается обоями с крупным узором.

Большое помещение производит более уютное впечатление, если:

— используются обои темных тонов;

— используются обои с крупным рисунком.

Стройматериалы

Кровельная плитка ICOPAL Plano

Кровельная плитка уже на протяжении десятилетий пользуется особой популярностью в качестве кровельного материала. К традиционной форме плитки теперь добавились новые варианты. И внутри плитки тоже произошли кардинальные изменения.

В настоящее время кровельная плитика **ICOPAL Plano** в техническом отношении — практически новое изделие по сравнению с материалами двадцатилетней давности:

— высококачественный битумный изоляционный слой гарантирует водонепроницаемость и эластичность при движении конструкций;

— прочный опорный слой из стекловолокна выдерживает самые сложные погодные условия без изломов и разрывов;

— чешуйчатая посыпка из сланца обеспечивает высокую механическую прочность, а также эстетичный внешний вид;

— на плитке имеется слой битума для приклеивания, с помощью которого соединение плитки становится прочным и водонепроницаемым.

Великолепный вид и полное звукопоглощение

Кровельная плитка **ICOPAL Plano** — основной элемент комфортности проживания в доме. Она прекрасно выглядит, выполняется в природной цветовой гамме и в отличие от металлической кровли обеспечивает полное звукопоглощение, что бы на нее ни попадало — дождь, снег или шишки.

Идеальное решение для кровельщиков-непрофессионалов

Смонтировать кровельную плитку **ICOPAL Plano** не составит труда — плитка относится к классу материалов "do-it-yourself" ("сделай сам"). Простота обращения с плиткой **ICOPAL Plano** становится понятной уже при перевозке. Небольшие легкие упаковки несложно переносить и перевозить на обычном легковом автомобиле. При монтаже используется самый обычный инструмент: нож, молоток, гвозди. Компания **"Чарч Он"** обеспечит Вас самыми подробными инструкциями.

Внешний вид — всегда дело вкуса, но качество — никогда

Новые модели кровельной плитки **ICOPAL Plano** придают домам обновленный и разнообразный облик.

Три разных формы, несколько цветов в природной гамме обеспечивают гармонию с окружающим пейзажем.

Plano Nova — современный облик классической формы.

Живая двухцветная черепица Plano Nova создает переливчатый трехмерный эффект и придает поверхности кровли особую свежесть и красоту. Ее форма и натуральные цвета обеспечивают гармоничную связь кровли с окружающим пейзажем.

Цвета: зеленый лес, натурально-коричневый, клюквенно-красный.

Plano Tema — шикарный трехмерный вид.

Живая расцветка Plano Tema, созданная с помощью двухцветной технологии, придает поверхности кровли интересный и яркий трехмерный вид. Элегантное решение для всех видов кровли.

Цвета: зеленый лес, кирпично-красный, натурально-коричневый, натурально-серый.

Plano Natur всегда популярная для любых домов.

Черепица Plano Natur создает впечатление уравновешенности и спокойствия. Это красивое и всегда современное покрытие — идеальный вариант для большой кровли.

Цвета: графитно-черный, угольно-серый, зеленый лес, кирпично-красный, натурально-коричневый.

Монтаж ICOPAL Plano

Основание должно быть устойчивым, ровным и несгибаемым. В качестве основания может использоваться шпунтованная доска шириной не более 95 мм или влагостойкая фанера. Кровельную плитку **ICOPAL Plano** можно смонтировать на старое битумное покрытие, например, рубероид. В этом случае старое битумное покрытие выполняет роль нижнего ковра. Специалисты компании "Чарч Он" рассчитают полный комплект материалов для устройства Вашей кровли из битумной черепицы **ICOPAL Plano,** включая коньковые и торцевые ленты, уплотнение монтажных проемов труб, устройство внутренней ендовы, обеспечат помощь в монтаже.

Информация предоставлена фирмой "Чарч Он".

Для получения более подробной информации фирма "Чарч Он" приглашает всех заинтересованных лиц посетить ее фирменный стенд на выставке "Будпрогресс" с 20 по 24 сентября, по адресу: проспект Машерова, 14.

СТРОЙМАТЕРИАЛЫ

Фирма	Предложение, услуги	Лицензия	Цена	Телефон
Организация	Охранно-пожарные сигнализации (установка в квартирах, офисах, коттеджах, на предприятиях)	№ 674 от 15.12.97 по 25.12.2000	Договорная	(017) 228-02-70, 262-93-61
Организация	Монтируем фундаменты (весь комплекс работ)	№ 1476 от 10.10.97 по 10.10.2002	Договорная	544-50-88, 544-50 86

ГРУЗОПЕРЕВОЗКИ

Фирма	Лицензия №	Марка а/м	Дальность	Цена	Тоннаж	Особенности. Тип кузова	Телефон
"МАНТРАНС"	АЕ 1-1020 от 21.07.97 по 20.07.2002. Все транспортные средства имеют санпасторта, форма оплаты любая, постоянным клиентам предоставляются скидки	МАН 14-192	СНГ, В. Европа, РБ	от 0.18$	до 7 т, 32 м³	Изотерма, тент, TIR	(017) 211-58-31, 259-08-82, сотовый 276-82-21
		МАН 16-240		от 0,18$	до 7 т, 33 м³		
		Мерседес 1424		от 0,2$	до 12т, 50 м³	Тент, изотерма	
		МАН 19-361		от 0,4$	до 20 т, 82 м³	Тент, TIR	
		МАН 15-240		от 0,45$	до 14 т, 120 м³	Тент, фургон, TIR	
		МАН		от 0.4$	до 20 т, 70 м³	Рефрижератор, TIR	
Ч/П Пригожий	АЕ1-1765 от 20.04.98 по 2003	ГАЗ 63	Минск, СНГ, РП	от 0,10$	до 2 т, 12 м³	Металлич. фургон, санпаспорт	(017) 264-29-05
		VW		Хорошая	до 1 т, 6 м³	Санпаспорт, 2 места	
Ч/П	АЕ1-1855 от 2.04.98 по 2003	ИВЕКО 95 г.вып.	СНГ	от 0,14$	до 2 т, 12 м³	Цельный, металлический, 2 места	(017) 239-48-74, 8-029.477 47-52
ООО "Аклеон"	АА1-4579 от 28.01.98 по 27.01.2003	Евромашины	Минск, РБ, СНГ, Европа	Дог.	1-20 т, 1-100 м³	Тент, металлич. фургон, TIR, CARNET	(017) 262-93-61, 253-90-56
ПКОО "Поркко"	АА1-4580 от 20.01.98 по 19.01.2003	МАЗ 64229	СНГ	0,40$	20 т, 68 м³	Тент	(017) 253-66-35, 253-98-34
		Рено-траффик		0,16$	1.5 т, 8 м³	Цельный, металлический	
		Мерседес		Хорошая	7 т, 30 м³	Тент	
Тимур	АЕ1-0208 от 26.03.96 по 28.03.2001	Мерседес	В. Европа, Балтия, СНГ, РБ	Дог.	3-6 т, до 35 м³	Тент, фургон, TIR	(017) 256-27-24
Инесса	Г-9030 от 10.10.94 по 9.10.99	Любая	Регион любой	Дог.	От 1 до 23т	Тент, рефрижератор	(017) 286-09-91, 286-09-92 пейджер 211-00-00 аб. 80055
Организация	АА1-1993 выд. 10.01.97 до 2002	ИФА-50	Снг, Европа, Прибалтика	Дог.	до 8т. до 43 м³	TIR	(017) 286-88-25, пейджер 211-00-00 аб. 70613
		Ивеко 4910	Снг, Европа, Прибалтика	Дог.	2.5 т. 15 м³		
АМИР	АЕ1-0775 от 14.04.97 по 13.04.2002	Форд-Транзит	СНГ, Европа, РБ	от 0,20$	1-3 т. 8-20 м³	TIR, прицеп, перевозим автомобили	(017) 222-23-02
Беларуская Грамата	Г1-3292 от 29.05.95 по 28.05.2000	Мерседес 814	СНГ, Литва	от 0.15	до 1-5 т, 9-28 м³	2 спальника	(017) 284-82-40, 243-18-18
		Люблин			от 1-3 т, до 20 м³	Тент	
		ЗИЛ 5301					
ИП "Автоград"	АКА1-0307 от 28.09.98 до 2003 АА1-5550 от 18.05.98 до 2003	Мерседес-310D	РБ, СНГ, Европа	Дог.	1.5, 11 м³	12 пассажиров	(017) 254-72-21, 236-99-43
		VW LT-35	РБ, СНГ, Европа	от 0.2	1,5 т. 11 м³	12 пассажиров	
Данэкс-М	АА1-5129 от 20.03.98 по 19.03.2003	Мерседес-407D	город, РБ, СНГ	от 0.15	2т, 10 м³	Фургон	(017) 252-25-87, 252-96-79, вечером 248-96-23
		МАЗ-5337	город, РБ, СНГ	от 0.28	8-15 т, 21-44 м³	Тент	
"МАЛЬВИНА"	АЕ5-0062 от 07.12.1995 по 2000	МАЗ, МАН, Скания	СНГ, Европа, РБ	Дог.	от 5 до 20 т	Тенты	(01513) 2-12-72
ОРГАНИЗАЦИЯ	Г-14589 от 23.08.95 по 2000	СеперМАЗ	СНГ	Дог.(Б/Н)	20 т, 68 и 82 м³	Тент	(017) 213-62-89
Евротехтранс	Г1-6389 от 11.10.95 по 2000	Мерседес 1419	СНГ, Европа, РБ	Дог.	6 т, 30 м³	Рефрижератор, TIR	(017) 236-70-61 пейджер 249-00-00 аб. 2825
		IVEKO 24036			20 т, 82 м³	Рефрижератор, пневмоTIR	
		IVEKO 19036			24 т. 82 м³	Тент, пневмоTIR	
Ч/П	АА1-5580 от 22.05.98 пго 2003	ИФА	СНГ, РБ	Дог.	5т, 19 м³	Тент	(017) 286-66-95
ИНТЕРСТАЛЬ	АА1-6822 от 17.12.98 по 2003	ЗИЛ-4331	Минск, РБ	Дог.	до 7 тон	Бортовой	(017) 210-51-17, 210-51-26, 210-51-35
Ч/П	АЕ5-0859 от 10.04.98 по 2003	МАЗ 54323	СНГ, в. Европа, Балтия	Дог.	до 20т, 82 м³	Тент, TIR	(8-01596) 20196, 21155
Ч/П	АА1-5581 от 23.03.98 по 2003	Мерседес-1313	СНГ, РБ	от 0,20	до 7т, 37 м³	Фургон	(017) 274-76-56, 260-22-00
Ч/П	АА1-6149 от 19.08.98 по 2003	МАН 14192	СНГ, РБ	от 0,20	8 т, 21-35 м³	Фургон (сан. паспорт)	(017) 238-57-24
ТАУП-М	АА1-4128 от 29.10.97 по 2002	Газель	СНГ, РБ	от 0,1	1,5 т	Тент	(017) 285-49-69
БЕОР	АА1-5314 от 11.04.98 по 2003	МАЗ	СНГ, РБ	от 0,22	14 т	Прицеп-площадка 12м	(8-01777) 5-09-81, 5-47-05
Ч/П	АА1-3728 от 22.05.98 по 2000	Мерседес	СНГ, РБ	Дог.	1-3 т	Фургон	(017) 235-03-01
"Автоспец-электро"	АЕ1-1703 от 09.04.99 по 2003	МАЗ 54323	СНГ, Европа, РБ	Дог.	до 20т, 82 м³	Тент, TIR	(017) 252-55-27, 256-74-15
МЕДЖЕЛ	АА1-0691 от 12.04.96 по 2001	Газель	РБ, РФ	Дог.	1,5 т	Тент	(017) 273-99 45, 273-99-33
Ч/П	АА1-4170 от 17.11.97 по 2002	МАН	СНГ, РБ	от 0,18	7т, 32 м³	Фургон (сан. паспорт)	(017) 214-80-71, Пейджер 211000 аб. 27425
Ч/П	АА1-3728 по 2002	Мерседес	СНГ, РБ	Дог.	1-3 т	Фургон	(017) 235 03-01
СКАНЕКС	Г-10158 от 09.12.94 по 1999	Мерседес	Зап. Европа	Дог.	20-24 т	Тент 82-90 м³, пневмоподвеска	(017) 216-21-43, 224-82-67, 276-32-57 (сотовый)
		ДАФ	Страны Скандинавии				
		СКАНИЯ	Санкт-Петербург				
Ч/П	АА1-1318 до 12.08.99	Мерседес 207	СНГ, Литва	Дог.	До 2 т, 9 м³	Наличие литовской визы	(017) 240-50-52, 219-44-43
Ч/П	АА1-7160 до 2004	VW, ГАЗ	СНГ, РБ, Минск	от 10	1-2 т, 5-12 м³	Метал. фургон, сан. паспорт (2 места)	(017) 264-29-05
Ч/П	АА1-6090 от 17.08.98 по 2003	VW	СНГ, РБ, Минск	Дог.	1 т	Цельнометаллический	(017) 223-23-51
Ч/П	АА1-1318 от 03.04.99 по 2004	Мерседес 207	Литва, СНГ	Дог.	до 2т, 9 м³	Наличие литовской визы	(017) 240-50-52, 219-44-43
Ч/П	АА1-5580 от 22.05.98 по 2003	207	СНГ, РБ, РП, Минск	Дог.		Фургон	(017) 285-35-70
ЗАО "АРКО"	[illegible] до 2000 г.	МАЗ+МАЗ39758	СНГ, в. Европа	Дог.	82 м³	Пневмо	(8-01561) 45-533
		КАМАЗ+ОДАЗ39786	СНГ		19 т	Рефрижератор	(8-01561) 44-424

Экономика и мы

Роль лизинга в инвестировании субъектов хозяйствования

Общая ситуация в экономике, износ основных производственных фондов (в целом по республике от 60 до 90 процентов) и нехватка средств для их обновления заставляют обратить внимание на преимущества, которыми обладает лизинг.

В силу своей специфики лизинг — это особый вид инвестиционной деятельности. Лизинговые операции необходимо рассматривать как новый вид финансирования не только потому, что они оказывают помощь нуждающимся в ней предприятиям, но и потому, что на основе налогового законодательства обеспечивают значительные выгоды для предприятий-лизингополучателей.

Инвестиционная деятельность в большинстве стран стимулируется национальными законодательствами. Это происходит посредством изменения государством размеров налогов, сроков амортизации, введения ряда льгот, в том числе и таможенных, стимулирования притока инвестиций в промышленность и сельское хозяйство. Для Беларуси наряду с привлечением инвестиций лизинг играет особую роль в стимулировании экспорта белорусских предприятий.

В ближайшее время в Республике Беларусь следует ожидать повышения инвестиционной активности, и в первую очередь — на основе лизинга. Это связано с отсутствием у предприятий достаточного объема инвестиционных ресурсов и значительным объемом изношенного оборудования, несовершенных технологий. И условия выживания, и конкуренция потребуют изыскания нетрадиционных путей обновления техники и технологий. Предприятия, желающие получить для своего переоснащения технику или оборудование, имеет для этого две возможности:

— покупка (за счет собственных средств; за счет заемных средств);

— аренда или лизинг.

Приобретение оборудования и технологий за счет собственных средств не каждому предприятию по карману, так как при этом требуется наличие достаточно высокой рентабельности существующего производства и достаточной величины прибыли, используемой на эти цели.

Привлечение заемных средств для финансирования программы модернизации и расширения производства, кроме необходимого объема получаемой прибыли, достаточной для покрытия процентов за пользование заемными средствами, требует еще и наличия значительного объема собственных основных фондов, используемых в качестве необходимых гарантий для получения заемных средств.

При аренде возникает проблема найти того, кто этим оборудованием располагает и в то же время готов сдать его в аренду, по возможности — на долгосрочной основе. Подобная сделка может быть связана с большими трудностями, поскольку предприятие — производитель данного оборудования — ориентируется, как правило, на его продажу, а не на аренду своей продукции.

Выход из такой ситуации состоит в поиске того, кто был бы готов купить технику у предприятия-производителя в интересах третьего лица с тем, чтобы сдать ее последнему в пользование. Этим кем-то и является лизинговая компания, в задачу которой входит:

— приобретение необходимого для предприятия оборудования или техники;

— сдача этого оборудования в пользование на заранее согласованный срок за соответствующую плату.

В результате предприятие-лизингополучатель по истечении согласованного срока лизинговой сделки обычно приобретает его в собственность (финансовый лизинг). Само собой разумеется, что возможно также продление срока лизингового договора, а также возврат объекта лизингодателю (оперативный лизинг).

С экономической точки зрения происходит то же самое, что и при покупке в кредит, то есть предприятие вносит в течение согласованного срока ежемесячные взносы (лизинговые платежи) и становится владельцем взятого в лизинг объекта по истечении срока действия лизингового договора. Лизинговый платеж остается постоянным и не учитывает рост инфляции, а также во всем своем объеме входит в состав себестоимости продукции лизингополучателя, из них сумма лизинговых платежей за минусом начисляемого износа относится на материальные затраты, т.е. исключается из оборота, облагаемого налогом на добавленную стоимость.

Приведем сравнительный анализ приобретения основных средств по различным вариантам:

— вариант 1 — за счет собственных средств;

— вариант 2 — за счет кредита банка, процентная ставка — 90%;

— вариант 3 — с использованием механизма лизинга, лизинговая ставка — 10%, процентная ставка за пользование кредитными ресурсами — 120%.

Объект — трактор МТЗ-82УК.

Стоимость объекта — 3 378 456 000 руб.

№ п/п	Наименование показателей	Вариант 1 тыс.руб	Вариант 2 тыс.руб.	Вариант 3 тыс. руб.
1	Минимально необходимый доход для обслуживания инвестиций	5025642	5025642	6099804
2	Себестоимость, в том числе амортизационные отчисления	337845 337845	502564 502564	6066019 3344672
3	Материальные затраты	нет	нет	2721347
4	Добавленная стоимость	5025624	5025624	3378456
5	**Налог на добавленную стоимость**	**837607**	**837607**	**563076**
6	Балансовая прибыль	3850189	3685471	нет
7	Прибыль, направляемая на инвестирование	3378456	3685471	нет
8	**Налог на прибыль**	**110331**	**65446**	**нет**
9	**Налог на недвижимость**	**30406**	**45230**	**19971**
10	**Итого налогов**	**978345**	**948284**	**582547**
	Эффективность вариантов	**-395798**	**-365737**	**0**

При получении объекта лизинга в пользование лизингополучатель принимает на себя частично и обязанности, связанные с правом владения (риск случайной гибели, техническое обслуживание и т.д.), хотя в соответствии с положением гражданского законодательства лизингодатель продолжает оставаться владельцем объекта лизинговой сделки. Другими словами, в отличие от обычного арендатора лизингополучатель выплачивает лизингодателю не ежемесячную арендную плату за право пользования объектом лизинга, а полную сумму амортизационных отчислений.

Такое распределение рисков является обоснованным, так как лизингодатель приобретает объект лизинга по просьбе и в интересах лизингополучателя. Кроме того, оно является гарантией тщательного ухода за объектом со стороны лизингополучателя.

В заключение необходимо отметить, что лизинг является средством финансирования, которое может быть выгодным для предприятий при определенных условиях, а именно: если предприятие не располагает необходимыми ликвидными средствами для осуществления капиталовложений, а при наличии законодательства, льготирующего лизинговые операции, данный вид инвестиционной деятельности становится привлекательным для всех предприятий вне зависимости от их финансового, экономического состояния.

Екатерина КОЖУХ.